

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A HÉTEN TÖRTÉNT

GYORSFÉNYKÉP

3. oldal

FÜLÖPI ÉVTIZEDEK

4. oldal

FIATALOK

5. oldal



Somogyi Árpád szoborkompozíciójának leleplezése

(Fotó: Iklódy János)

Szoboravatás, fogatbemutató, díjugratás

Megnyitották a XIX. hortobágyi lovasnapokat

Jókor el kellett indulniuk azoknak, akik szombaton a XIX. hortobágyi nemzetközi lovasnapok versenyszámai és egyéb látványosságai iránt érdeklődtek. A kora délelőtti órákban már csak lépésben haladhatott a hosszú kocsisor a 33-as úton.

Július 1-én már elkezdődtek a versenyek, a nemzetközi rendezvény ünnepélyes megnyitójára azonban csak szombaton délután két óra körül került sor. Ezt megelőzően Somogyi Árpád Alföld népe című szoborkompozíciójának felavatására került sor. Somogyi Árpád Munkácsy-díjas szobrász karcagi születésű, munkái elsősorban az alföldi embert ábrázolják. Új szoborkompozíciója — amelyet dr. Gyarmati Kálmán, a megyei tanács elnökhelyettesének avató beszéde után leplezték le — sajátosan illeszkedik a hortobágyi tájba.

A hortobágyi csikósok felvonulásával kezdődött a lovasnapok ünnepélyes megnyitója, majd — az esemény jellegéhez illően — ötösfogat gördült a tribün elé, amelyből a rendezvény elnökségének tagjai szálltak ki. A balmazújvárosi úttörő és ifjúsági zenekarral az élen elkezdődött a résztvevők impozáns felvonulása. Őket a Debreceni Népi Együttes követte, majd a magyar díjugrató válogatott tagjai léptek körbe a máti lovaspályán. Ezután a versenyzők — köztük az osztrák, román, szlovák, NSZK- és NDK-beli



Megérkezik az ötösfogat a rendezvény elnökségével

lovasok tisztelegtek. A verseny-négyesfogatok egyikén ült Bárdos György többszörös világbajnok is. Hagyományos magyar fogatok bemutatója után a hatos-, hetes- és területi négyesfogatok vonultak végig a pályán, majd a sort a „bátrak fogata” zárta, amelyet Kálmár András hajtott.

A tribün előtt felsorakozott versenyzőket dr. Angyal László, a Hortobágyi Idegenforgalmi Bizottság ügyvezető elnöke köszöntötte. Ünnepi beszédében hangsúlyozta, hogy a hortobágyi nemzetközi lovasnapok idején rendezvényét a prágai felhívás szellemében a világbéke fenntartásának jegyében tartják meg. Kívánta, hogy a vállalkozók, gazdaságok és egyének által felajánlott több mint 80 értékcsökkentési díjat a legjobbak nyerjék el a háromnapos nemes versenyeken. A megnyitó után kirtartásos magasugratás, négyesfogatkarusszal vette kezdetét, emellett csikósok bemutatójára, díjlovaglás-bemutatóra is sor került. Július 3-án a fogathajtóverseny C versenyszámaival, akadályhajtással folytatódik a verseny, sor kerül a Dunka Csaba-emlékversenyre, lovasvornász-csoportok tartanak bemutatót, pontgyűjtő verseny lesz (ugratás szabadon választott 1,20—1,40 m-es akadályokon), ismét látható a világbéke fenntartásának jegyében tartják meg. Kívánta, hogy a vállalkozók, gazdaságok és egyének

Hazánkba látogat a francia miniszterelnök

Lázár Györgynek, a Minisztertanács elnöke meghívására Pierre Mauroy, a Francia Köztársaság miniszterelnöke a közeljövőben hivatalos látogatást tesz Magyarországon. (MTI)

ALIG-ALIG KELL SZÁRÍTANI

Félidejénél tart az aratás Nádudvaron

Nádudvaron, ahol a 4057 hektár búza fele szikes területekre esik — s mert a gabonát leginkább a szikeseken vámoalta meg az aszály —, szolidabb termésre számíthatnak tavalyinál. Ezt az egyelőre még nagyon óvatosan megfogalmazott várakozást támasztják alá az aratás eddigi tapasztalatai, amelyekről péntek délután kaptunk tájékoztatást Csörgő József gépesítési főágazat-vezetőtől és Huszár Lukács központi agronómustól a Vörös Csillag Termelőszövetkezet központjában.

A termést a vetésterület 40 százalékaról már betakarítván (ami azt is jelenti, hogy ez az arány ma estig elérheti az 50 százalékot!), a kérdésre, hogy valóban olyan olcsó-e az idei aratás, mint amilyennek tűnik, Csörgő József azt mondta, hogy „igen, sajnos olcsóbb”.

— Kevesebb a gaz, kevesebb a meghibásodás. De olcsóbb azért is, mert gyengébb az állomány. A búza eleve kisebb, s a szem is kevesebb — nincs olyan leterhelésük a kombájnoknak. Ismétlem: sajnos. Mert inkább mennék mi lassabban, szakadna el inkább tízfel több ékszíj, csak takaríthatnánk be többet egy holdról. Mindaddig azonban a kis áteresztőképességű kombájnok vidáman mentek. Ez a magyarázat, hogy reggelre kelve a szárítókban is sóprógetnek.

Többnyire, de nem mindig (vagy egyre ritkábban, amint a jobb búzák is sorra kerülnek). A szövetkezet központi szűrőjén üzemelő ICV 480-as szárító műveletirányítói, Tóth János villanszerelő és Nagy Sándor lakatos például azzal fogad bennünket, hogy



74 vagon szem érkezett a kombájnoktól az előző napon (június 30-án), úgyhogy itt ezúttal nem sóprógettek... Július 1-én egyébként 15—18 százalék közti víztartalmú búzát hordtak a járművek a nádudvari központi szűrőjére. (Az aratás kezdetén 22 százalék volt a víztartalom.) Az aratás statisztikájához tartozik, hogy a nádudvari Vörös Csillag Tsz negyven kombájnnal arat. Ezek közül hét viszonylag új, kettő vadonatúj. Jellemző, hogy ezt a nagy gépi erőt (amelynek összetételével a szakvezető, Csörgő József koránt sincs megelégedve) az aratás eddigi menetében még egyszer sem kellett visszafogni. Ez — mondja a termelő, aki természetesen, lefelőszőr is a szemet nézi, s csak azután a gázszámlát és az alkatrész-kopást — mindenképpen figyelmeltető: nem kelt aggodalmat, csupán csillapítja a reményeket.

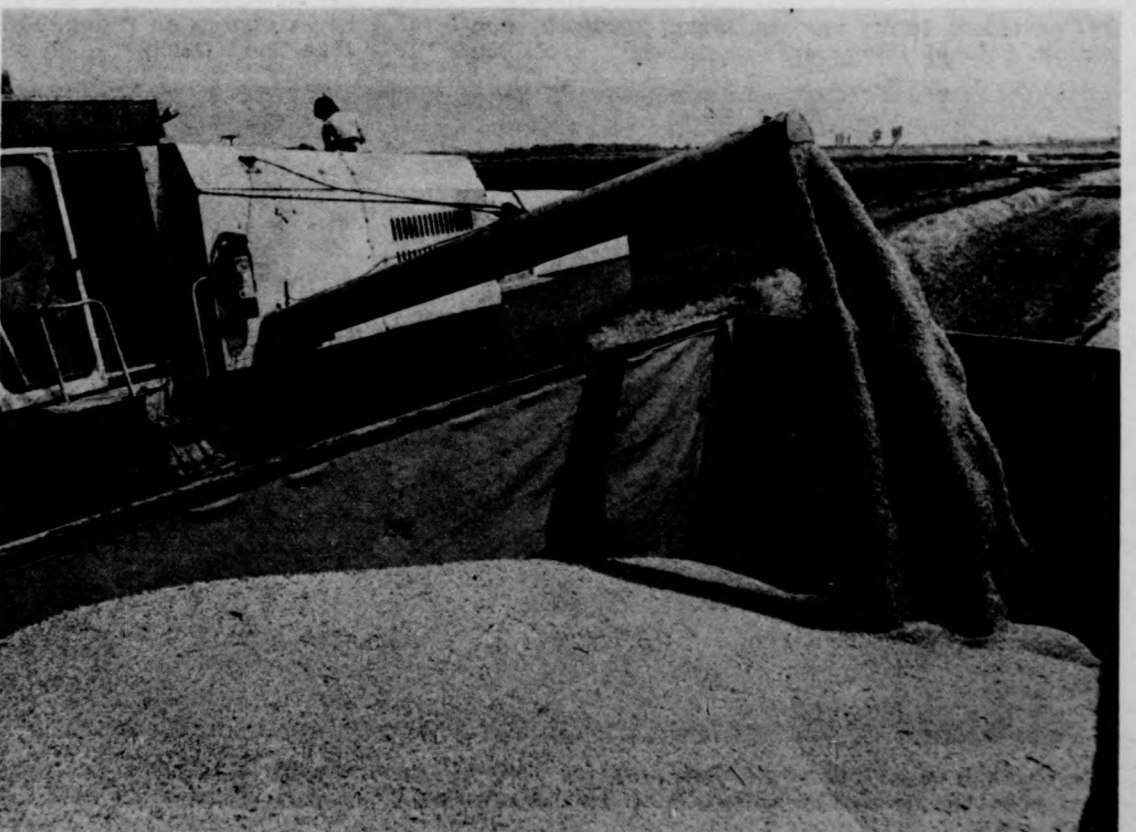
Közlekedéspedagógiai nyári akadémia Debrecenben

Közlekedési kultúránk fejlesztése közügyé vált. Hogy mindez tanítható is, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a közlekedéspedagógia lassan önálló tudománnyá válik. Kutatók és gyakorlati szakemberek foglalkoznak a közlekedésre nevelés gondjaival, lehetőségeivel, próbálják feltárni az óvodás, általános iskolás és középiskolás korosztályok közlekedési kultúrája növelésének módjait. Kiadványok sora tudósít az eddig elért eredményekről, s ma már csaknem 12 ezerre tehető a különböző iskolatípusokban és pedagógiai intézetekben működő közlekedési szakreferensek száma. Időszerű tehát továbbképzésre, az irányító közlekedési szakreferensek országos tapasztalatcseréjére is gondolni.

Ez a törekvés mutatkozik abban is, hogy — az idén első ízben — az Országos Pedagógiai

Intézet és az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács háromnapos közlekedéspedagógiai nyári akadémiát rendez. A nyári akadémia érdekesnek ígérkező tapasztalatcseréjén mintegy százan vesznek részt az ország minden részéből július 6. és 8. között Debrecenben.

A közlekedési gyakorlat tapasztalatait szedik majd csokorba, hallhatunk más megyék közlekedésre nevelésének helyzetéről, több előadás foglalkozik a közlekedéspedagógia és -pszichológia elméleti kérdéseivel számos szervezési, vizsgálati és oktatási módszerrel. Az előadásokat képmagnós bemutatók, konzultációk egészítik ki. A résztvevőknek alkalmuk lesz megtekinteni és megvitatni óvodai, általános iskolai és középiskolai közlekedési foglalkozásokat.



Egy hét a világpolitikában

HÉTFŐ: Rendkívüli választás Olaszországban: kereszténydemokrata visszaesés, az OKP megőrzi pozícióit — Nakaszone konzervatív pártjának győzelme a japán felsőházi választáson.

KEDD: Hét szocialista ország párt- és állami vezetőinek találkozója Moszkvában, újabb felhívás tárgyalásra — Feszültség a Fehér Házban a papergate-botrány, az ellopott Carter-iratok ügyében, az elnök sajtóértekezletén magyarázkodik.

SZERDA: magyar—török kormányfői találkozó Budapesten — A Szozuz T-9 űrhajósi sikeresen teljesíti feladatukat — Harcok Csádban.

CSÜTÖRTÖK: Az ENSZ főtükára az NDK fővárosában — Haderő-csökkentési értekezlet Bécsben — Moszkvában befejeződik a KGST VB ülése — Dragoszláv Markovicot választják a JK SZ KB új elnökévé.

PÉNTEK: Kadhafi váratlan marokkói útja — Madridban a szovjet küldöttség lehetőséget lát a konferencia eredményes befejezésére az új spanyol javaslat figyelembevételével — Ötvenöt tús kiszabadul az Unita kezei közül, húsz cseh szlovák férfi még fogságban.

SZOMBAT: Fegyveres összeütközések és tüszünetek váltják egymást a palesztin csoportok belviszályában, közvetítési kísérletek — Előkészületek Kohl kancellár moszkvai útjára.

A HÉT 3 KÉRDÉSE

Miért találkoztak hét szocialista ország vezetői Moszkvában?

Félidejéhez érkezett az 1983-as esztendő, amely úgy vonult be a világsajtó hátsólapjaira, mint a rakéták, illetve az új rakéták telepítése ellen folytatott harc éve. Kontinensünk eseményei érezhetően felgyorsultak, mind Keleten, mind Nyugaton fontos tárgyalások, magas szintű találkozók követték egymást.

A helyzet realitáisi egyrészt aggodalomra adhatnak okot, másrészt az jelzik, hogy józan megközelítéssel még elejét lehet venni a tegyverkezési verseny újabb fordulójának. Ily módon szükségessé vált, hogy hét európai szocialista ország párt- és állami vezetői együttesen elemezzék a fejleményeket és a kilátásokat.

A nyugati sajtóorgánumok egy része az összejövetei hírére olyan jóslatokba bocsátkozott, hogy a szocialista országok kemény ellenlépésekre összpontosítják majd figyelmüket. A céltasok befűlmei azonban újra tévedtek. A moszkvai nyilatkozatok a bonyodalmak megelőzésére, a kölcsönös biztonsgalanján nyugvó kompromisszum kialakítására tett erőfeszítést. Hangsúlyozta a tárgyalás lehetőségét és fontosságát, megismételte a korábbi javaslatokat és kezdeményezéseket. Mindez nem pusztán ismétlés, inkább azt érekelte, hogy a szocialista indítványok a kiélezettebb és feszültebb körülmények között is változatlanul érvényesek.

A moszkvai nyilatkozatból a kulcsfontosságú keresők szinte egyöntetűen a következő megállapítást emelték ki: „Semmilyen világproblémát — beleértve a szocializmus és a kapitalizmus történelmi vitáit is — nem lehet katonai úton megoldani.” A moszkvai találkozó valóban a tárgyalókészség és a józan ész békés kihívása volt a nemzetközi feszültség élezőivel szemben.

Természetesen nem titok, hogy a szocialista országok nem engedik meg az egyensúly megbontását. Ha az Egyesült Államok és a NATO egyoldalú lépést tesz az áhított katonai fölény érde-

kében, akkor logikus válaszlépés következik.

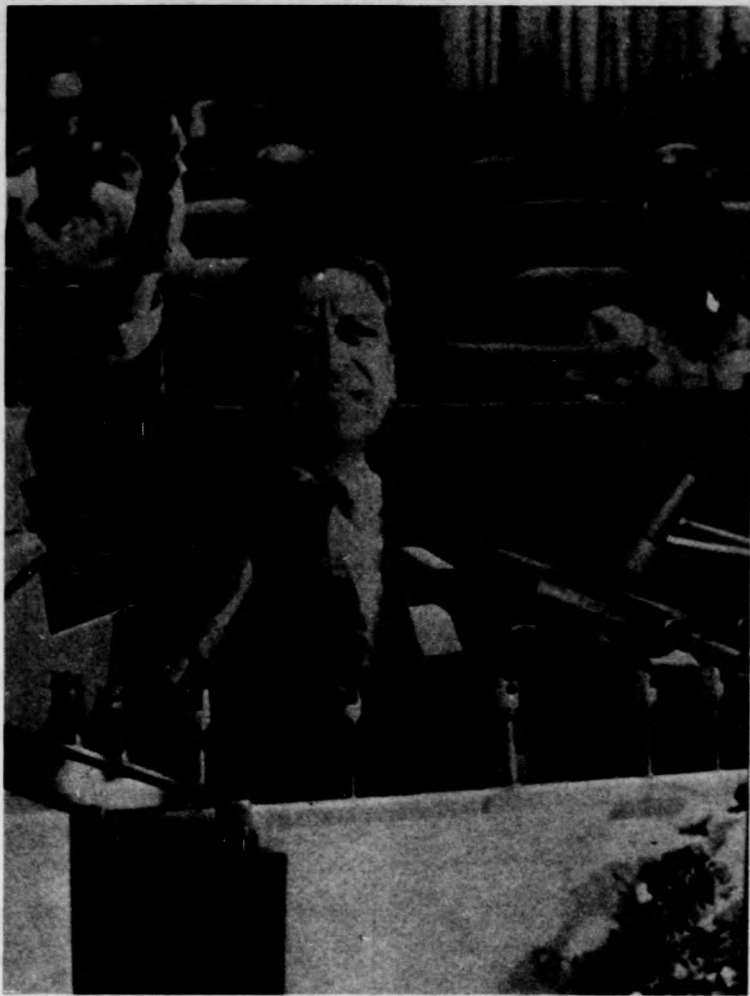
A moszkvai állásfoglalás nagy visszhangot keltett, jóllehet Washingtonban — ahol már kész ténynek tekintik a telepítést — jelentőségét azazal próbálták csökkenteni, hogy „nem tartalmaz új elemeket”. Ez a vélemény elmarasztalónak tűnhet, de ha az amerikai vagy nyugat-európai polgár utánagondol, kivülálgik: az Egyesült Államoknak végtére el kell ismernie a szocialista országok politikájának folyamatoságát.

A nyugati reagálások közül megkülönböztetett figyelem kísérte a bonni véleményeket. Kohl nyugatnémet kancellár holnap utazik hivatalos látogatásra a Szovjetunióba. Ettől a látogatástól ugyan csodákat nem lehet várni, a párbeszéd mégis jelentősnek ígérkezik. A látogatás előestéjén a kormánykoalíció több ismert személyisége a keleti politika fontosságát hangoztatta. Az SPD közzétette biztonsági programját, amely „rakétamentes Európát” kíván, de nem az amerikai nullaváltozat alapján, hanem a brit és francia hordozóeszközök egyidejű leszerelését is követeli. A krefeldi békedemonstráció pedig előtűvalata lehetett az NSZK-ban emlegetett „forró ősznek”, s a tüntetés aligha korlátozódik majd nyugatnémet területre. (A prágai béke-világ-találkozón elhangzott felszólalások hangot adtak ennek.)

Kohl a héten Nitze-t és Kampelmant fogadta, a genfi eurorakéta tárgyalás, illetve a madridi Európa-találkozó amerikai küldöttség-vezetőjét. Ezzel kapcsolatosan érdemes megjegyezni, hogy Genfben a jelek szerint nincs közeledés, viszont a Madridban előterjesztett új spanyol javaslat esetleg meggyorsíthatja a konferencia eredményes befejezését.

Ha már a kontinens tárgyalási fórumainál tartunk, új mozzanatról számolhatunk be a bécsi haderő-csökkentési konferenciáról: a szocialista országok, hogy megkönnyítsék a haladást, elvben hozzájárultak bizonyos helyszíni ellenőrzéshez. Nyilván a szovjet—nyugatnémet csúcstalálkozón a kétoldalú kérdések, ezen belül a gazdasági kapcsolatok fej-

kében, akkor logikus válaszlépés következik. A moszkvai állásfoglalás nagy visszhangot keltett, jóllehet Washingtonban — ahol már kész ténynek tekintik a telepítést — jelentőségét azazal próbálták csökkenteni, hogy „nem tartalmaz új elemeket”. Ez a vélemény elmarasztalónak tűnhet, de ha az amerikai vagy nyugat-európai polgár utánagondol, kivülálgik: az Egyesült Államoknak végtére el kell ismernie a szocialista országok politikájának folyamatoságát. A nyugati reagálások közül megkülönböztetett figyelem kísérte a bonni véleményeket. Kohl nyugatnémet kancellár holnap utazik hivatalos látogatásra a Szovjetunióba. Ettől a látogatástól ugyan csodákat nem lehet várni, a párbeszéd mégis jelentősnek ígérkezik. A látogatás előestéjén a kormánykoalíció több ismert személyisége a keleti politika fontosságát hangoztatta. Az SPD közzétette biztonsági programját, amely „rakétamentes Európát” kíván, de nem az amerikai nullaváltozat alapján, hanem a brit és francia hordozóeszközök egyidejű leszerelését is követeli. A krefeldi békedemonstráció pedig előtűvalata lehetett az NSZK-ban emlegetett „forró ősznek”, s a tüntetés aligha korlátozódik majd nyugatnémet területre. (A prágai béke-világ-találkozón elhangzott felszólalások hangot adtak ennek.) Kohl a héten Nitze-t és Kampelmant fogadta, a genfi eurorakéta tárgyalás, illetve a madridi Európa-találkozó amerikai küldöttség-vezetőjét. Ezzel kapcsolatosan érdemes megjegyezni, hogy Genfben a jelek szerint nincs közeledés, viszont a Madridban előterjesztett új spanyol javaslat esetleg meggyorsíthatja a konferencia eredményes befejezését. Ha már a kontinens tárgyalási fórumainál tartunk, új mozzanatról számolhatunk be a bécsi haderő-csökkentési konferenciáról: a szocialista országok, hogy megkönnyítsék a haladást, elvben hozzájárultak bizonyos helyszíni ellenőrzéshez. Nyilván a szovjet—nyugatnémet csúcstalálkozón a kétoldalú kérdések, ezen belül a gazdasági kapcsolatok fej-



Betejeződik a prágai béke-világ-találkozó. Képünkön: a BYT újjáválasztott elnöke, Rómeo Candra mond beszédet a „Békeért, az életért, a nukleáris hábrú ellen” jelszóval megrendezett eseménysorozat záróülésén

lesztésének megtárgyalása mellett, széles körben kerülhet napirendre a keleti—nyugati viszony időszerű problémái.

Mi áll a palesztin belviszály hátterében?

Fegyveres összetűzések, tüszünet, közvetítési kísérletek — ezek a vezérszavak jelzik a héten a palesztin belviszály alakulását. Ma még lehetetlen előrejelzni, milyen körülmények között zárulhat le a palesztinokat és általában az arab világot még inkább megosztó konfliktus.

Az első érzés a megdöbbenés: miként lehet az, hogy az annyit szenvedett és szenvedő palesztin mozgalom különböző osztagai egymással harcolnak? Érdemes tömören felvázolni a hátteret.

A palesztinokat egyesíti a közös nagy cél, államiságuk, független országuk megteremtése. Ez azonban nem feledtetheti, hogy a palesztin nemzetet társadalmi és osztálykülönbségek megosztják abban a kérdésben is, hogy milyen legyen majd a palesztin állam. S a palesztinok körében szemmel láthatóak az arabokéi ellentétek vetületei. Maga a PFSZ nyolc tagszervezetből áll, közülük a Szajka közműmunkos közei áll Sziríához; ismert a Népi Harci Front rokonszenve Bagdad iránt, Dzsibril szervezetének pedig líbiai szimpátiája. A PFSZ balszárnyának általában a Habbas és a Havatmeh vezetési irányzatot tekintik; ezek korábban egy szervezetet képeztek, azután szétváltak, most ismét evéséről tárgyalnak. A legnagyobb tagszervezet az Arafat nevével fémjelzett Fatah, ez volt képes viszonylag leginkább a független fellépésre, de so-

rain belül különböző erők egymással vitáztak. (A PFSZ-ről szólunk, ugyanakkor a parlament szerepét betöltő nemzeti tanácsban — amelynek elnöke Khaled Fahum, a legújabb közvetítő — a nyolc szervezet csak a mandátumok egyharmadát bírtokeja, a többi a megszállt területek, a társadalmi és hivatásbéli szervezetek, a szétszórtásban élő palesztin közösség képviselői és független személyiségek töltik be. Néhány parlamenti képviselő például a Palesztin Kommunista Párt tagja.

A palesztin mozgalom belső vitáinak kiéleződését több új tényező is elősegítette: a nagyobb mozgásteret nyújtó bejriti központ megszűnése; a kényszerű visszavonulás után kiújult stratégiai-taktikai viták a fegyveres harc és a diplomáciai küzdelem kérdéseiről; a Reagan-tervvel kapcsolatos manőverek; az arab jobboldal megosztó törekvései; Sziria összetett frontállam szerepe a libanoni különalku után. A palesztin mozgalom barátai ószintén remélik, hogy a belviszály mielőbb megoldást nyerhet.

Milyen eredményekkel zárult a japán felsőházi választás?

Ha választásról esett szó a héten, mindenki Itáliára gondolt, de szavaztak a Távol-Keleten is a felsőház összetételéről. A Nakaszone vezette konzervatívok megőrizték többségüket: a Liberális Demokrata Párt 1955 óta biztos felsőházi többséggel rendelkezik. Mégis figyelmeztet, hogy soha ilyen kevesen nem szavaztak még: a 84 millió szavazásra jogosult 57 százaléka adta le voksát, s közülük csupán 35 százalék támogatta a kormánypartot. A győzelem tehát viszonylagosan mondható, s mindenekelőtt az ellenzék szétesettsége, a legnagyobb ellenzéki erőként fellépő szocialisták belső válsága kedvezett a liberális demokratáknak.

A Nakaszone-kormány tehát biztosan ül a nyeregben, de nem várható könnyű időszak, főként a japán—amerikai viszonyban. Miközben hazai pályán a kormányt a militarizálás fokozásáért bírálják, Washington kevesli a katonai kiadásokat. Felülül hat a kereskedelmi háború is miután Tokió előreláthatólag megszünteti autóexportjának önkéntes korlátozását az Egyesült Államokba. Vagyis a voksokat leadták, a problémák maradnak, talán nagyobb számban, mint bármikor.

Réti Ervin

Kohl moszkvai útja

Hétfőre várják Moszkvában Helmut Kohlt, az NSZK kancellárját. A látogatást komoly érdeklődés előzi meg; szovjet részről mindig nagy jelentőséget tulajdonítottak az NSZK-hoz fűződő

kapcsolatoknak, amelyek különösen a hetvenes évek elején bekövetkezett áttörés után teljesedtek ki, váltak szerteágazóvá. Kohl kancellárnak ebben a minőségében ez lesz első moszkvai útja.

Lengyel ifjúsági pártaktíva-értekezlet

Gdanskban szombaton délután megnyitott a LEMP országos ifjúsági aktívaértekezlete. A kétnapos tanácskozáson a párt mintegy négyezer fiatal tagja és tagjelöltje vesz részt. Képviselheti magát valamennyi vajdasági, valamint a lengyel hadseregben működő pártszervezet és a négy szocialista ifjúsági szövetségben tevékenykedő párttagság is.

Az ifjúkommunisták arról tanácskoznak, hogy a szocializmus még mindig meglévő

ellenfeleivel vívott politikai harc közepette hogyan lehet megnyerni az alkotó, építőmunkának a fiatalok lehetőségesebb köreit, hogyan lehet leküzdeni a soraikban továbbra is tapasztalható passzivitást vagy éppen ellenlétező magatartást.

Az aktívaértekezlet jelszava: a történelem azoknak kedvez, akik alakítják. Ennek jegyében vitatják meg a fiatalokat érintő legkülönbözőbb kérdéseket, köztük a kiadolgózás alatt álló ifjúsági törvény tervezetét.

Indokínai gazdasági konferencia

Phnom Penhben megkezdődött a szorosban együttműködő három indokínai ország Vietnam, Laosz és Kambodzsa első gazdasági konferenciája.

A tanácskozás összehívását az idén februárban tartott indokínai csúcskonferencián határozták el, amelyen konkrét intézkedéseket dolgoztak ki a Vietnamból a másik két országgal egybefűző különleges kapcsolatok intézményesítésére a gazdasági, a politikai és honvédelmi területen.

A konferenciával a gazdasági, a kulturális és a műszaki-tudományos együttműködés új szakasza indul meg a három állam között.

ESKÜ

Orvosokat tüntettek ki hazánkban, szokás szerint; a Semmelweis-évfordulón, s a gyógyító emberre irányult a figyelem. De orvosokról érkezett hír a nagyvilágból is. Hátában 43 ország 314 küldötte képviseltette magát az „Orvosok a nukleáris háború megelőzéséért” elnevezésű szervezet kongresszusán.

A kongresszus, sok más kezdeményezés mellett, javaslatot tett arra is, hogy a mindenütt kötelező orvosi esküt egészítsék ki egy mondattal, miszerint a doktorandus minden erejétől teltően elkövet az atomháború megelőzése érdekében.

Az eskü így valóban még teljesebbé válik. Hiszen különböző lehet-e a minden egyes paciens életéért és egészségéért harcoló orvos milliárd és milliárdok sorsa iránt?

R. E.

Magyar-francia kapcsolatok

Hazánk és a Francia Köztársaság kapcsolatai rendezettek, a békés egymás mellett élés alapelveinek megfelelően a két állam érdekeivel összhangban fejlődnek. E kontaktusok bővülésének tényét különösen az utóbbi két évtizedben szaporodtak: a két ország 1963-ban emelte nagykövetségi szintre diplomáciai kapcsolatát, 1968-ban Párizsban létrejött az első magyar—francia miniszterelnöki találkozó. A két állam vezetői között a legmagasabb szintű kapcsolatfelvétel Kádár János 1978-as párizsi látogatása jelentette. Ezt a látogatást viszonozta tavaly júliusban Francois Mitterrand, a Francia Köztársaság elnöke.

A magas szintű látogatások sorából ugyancsak kiemelkedik Lázár György 1979-es franciaországi útja. Gyakorlati és szakminiszterek eszmecsereit, a két külügyminisztérium vezető tisztviselőinek találkozásait is: a francia diplomácia vezetőjét például 1980-ban látta vendégül Budapesten magyar kollégája, Puja Frigyes pedig idén februárban tárgyal Párizsban. Immár hágyománya van a törvényhozó testületek együttműködésének: 1962-ben alakultak meg a baráti parlamenti csoportok.

A kétoldalú politikai kapcsolatok folyamatos javulása lehetőséget adott a gazdasági kontaktusok bővítéséhez. Az elmúlt évben Franciaországba irányuló exportunk — a jelenlegi dollárárfolyama számolva — 130 millió, Franciaországból érkező importunk pedig 190 millió dollár volt. Kivitelünkben a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek mellett nőtt az ipari késztermékek, fogyasztási cikkek aránya. Francia partnereinktől vegyi anyagokat és gyógyszeripari termékeket, elektronikai al-

katrészeket, gépeket, műszereket és különböző fogyasztási cikkeket vásárolunk. Gazdasági kapcsolataink még számos kiaknázatlan lehetőséget rejtenek: a magyar—francia árucere összeforgalmának mindössze két százaléka teszi ki. A magas szintű találkozásokon kölcsönös szándék mutatkozott az árucereforgalom fejlesztésére, az árucerebe bevonható új területek feltáráására, a kooperációk számának növelésére, s közös fellépésre a harmadik piacokon.

Példamutatóan élénkek, gyümölcsözőek a Franciaországgal kialakított kulturális kapcsolatok.

A két ország kulturális értékeinek kölcsönös megismeréséhez, a művelődési és tudományos intézmények együttműködéséhez újabb lehetőséget adott az 1980-ban aláírt kulturális egyezményekhez csatlakozó, 1981–83-ra szóló új kulturális munkaterv. A magyar kultúra franciaországi terjesztésében eredményesen tevékenykedik a párizsi Magyar Intézet, amely évente számos hangversenyt, irodalmi estet, előadást szervez, s aktivitása más francia városokra is kiterjed. A Magyar Tudományos Akadémia koordinálásával sokrétű kapcsolatrendszer alakult ki a hazai és a francia intézetek között. Számos közös műsor elkészítését, illetve sugárzását tervezik a kétoldalú rádiós és televíziós együttműködési megállapodások is. Mindezek segítik a két nép egymásról alkotott képének teljesebbé, gazdagabbá, hitelesebbé tételét.

A két ország közötti kapcsolatok további fejlesztéséhez, elmélyítéséhez járulhat hozzá Pierre Mauroy francia miniszterelnök közlegelő magyarországi látogatása.

(MTI)



Moszkvában tárgyaltak a szocialista országok párt- és állami vezetői. Képünkön: a Jurij Andropov vezette szovjet küldöttség a Kremben tartott találkozó. (Fotó — TASZSZ — MTI — KS)

Hosszabb idő a vágómarhamiszergazdaság legexporthépejő, sőt egyre sokkal kevesebb előrejelzések legutóbb az őjes alkalmazásállam is porogrogrammonként támogatás), a vertikum, és meglepő, hiszen a húsmarha-tenyésztés, egyszerűsödés, egyszerűsödés, egyszerűsödés homlokterében.

Érvek, a felszóló tények vizát nyitják megpartos szakértő ágazat minden tározottabb hadakoznak. ezáltal a tárcaközpontja (A és a Húspárt kiadványában, és Hústermelés azon néhány ket az ideiban, dr. Nagyben a szerkesztés — a minőségűgynevezett r

vágottmarhahosszú távon. Mindezen (tudben felsorakozindokok ma, lesztés reménykölvei is...

Ez egyszer Mondhatnám, halvány hajrlyognak a tájkivülállóra. A gészvén a pubtkiváltképp az tő cikkeket, a korántsem éványa a gyakhasznú szavTaurina Hiraona SzarvasrKözös Vállaloként megjeljének idei mban olvasom di Dózsa Tsbemutató kap húsmarhaágazgy vonul de ság nagykönyv legköltségérnyzat. Annak amelyik terük kihasználva hneket tart, a kell hagyni a nagy bethűháza lehet ez máskgondoljuk: a visszafizesse a tehértartás költségeit. Ezeknek igen kell lenniük megtérüljenek. György: Epülmarhartartás)

A kockázatos gyümölcs

Az már mázi, hogy miköznanak a költsre való hivatkeszembe jut polgári Táncsiezeltői dönté megvált a terstől (a Tau pedig éppen a att. „Nemcsak tünk a termelő — illesztetemetek sorába Mlattenyészési tő szavait —, által adott tech felhagyunk, s alatt 500 ezer karmányt spór

Nem egy szádköltött azon polgári téess hátem a húshasmarhartartás nem az enyhe a megyei hús vezetőivel foly csere közben pos okom volt menjek. Hatottgyei érdekékv szakemberek, hallottam, hogy de jól dolgozó csics Tsz a legben vállalta annak minden s hogy a vállaltcse — a sokv szersmind a s eredményeként végre beérni. Makó János

Húsmarhatartók évei jönnek?

Biztató piac, méltányosabb ár

A POLGÁRI TÁNCSCS FOLYTATJA

Hosszabb ideje már, hogy a vágómarha-termelést, élelmiszergazdaságunk egyik legexportképesebb ágazatát jó, sőt egyre javuló kilátásokkal kecsegtetik a piaci előrejelzések. Azáltal, hogy legutóbb az ösztönzés erőteljes alkalmazásával végre az állam is porondra lépett (kilogrammonként hat forint támogatás), élénkült valamit a vertikum. Így az sem lehet meglepő, hogy természetesen a húshasznú szarvasmarha-tenyésztés az érdeklődés, egyszersmind a viták homlokterébe került.

Érvek, a fejlesztés mellett szóló tények valóságos tárházat nyitják meg a lelkes és pártos szakértők, amikor az ágazat minden eddigini hátróztatóbb felkarolásáért hadakoznak. Hadd idézzem ezúttal a tárca információs központja (AGROINFORM), és a Húsiipari Trószint közös kiadványában, a Vágóállat- és Hústermelésben folyó vita azon néhány sorát, amelyeket az ideai negyedik számban, dr. Nagy Sándor cikkében a szerkesztő aláhúzott: — a minőségi jellegű, az úgynevezett márkás elő- és vágottmarha-exportpiac hosszú távon is biztonságos. Mindezen (tudnillik a cikkben felsorakoztatott) érvek és indokok ma az ágazati fejlesztés reményeire és egyben biológiai elemei és sarkkövei is...

Ez egyszer rendben is van. Mondhatnám, a reménység halvány hajnalfénye mosolyognak a tájékozódni vágyó kívülállóra. Am tovább böngezen a publikációadatot, kiváltképp az üzemszempon-tú cikkeket, azt látjuk, hogy korántsem egyszerű felad-ványa a gyakorlatnak a húshasznú szarvasmarha. A Taurina Híradóban, a Taurina Szarvasmarha-tenyésztő Közös Vállalat negyedeven-ként megjelenő tájékoztató-jának idei második számá-ban olvassom egy, a városföldi Dózsa Tsz-ben rendezett bemutató kapcsán, hogy „A húsmarhaágazat már-már úgy vonul be a mezőgazda-ság nagykönyvébe, mint a legköltségerkenyebb ága-zat. Annak a gazdaságnak, amelyik területi adottságait kihasználva húshasznú tehe-neket tart, egyszerűen fel kell hagyni az úgynevezett nagy beruházásokkal. Nem is lehet ez másképp, ha meg-gondoljuk: a borjú kell hogy visszafizesse az üzönnevelés, a tehéntartás és ön maga költségeit. Ezeknek a költsé-geknek igen kicsinyeknek kell lenniük ahhoz, hogy megtérüljenek.” (Gyulai György: Épület nélküli húsmarhatartás)

A kockázatvállalás gyümölcse

Az már más lapra tartozik, hogy miközben a Taurinának a költségérkenység-re való hivatkozását idézem, eszembe jut a kis tézisz, a polgári Táncscs két évvel ezelőtti döntése, amellyel megvált a termelési rendszertől (a Taurinától), mégpedig éppen a költségek miatt. „Nemcsak hogy kilép-tünk a termelési rendszerből — illesztetem most az idé-zetek sorába Makó János ál-lattenyésztési főágazat-veze-tő szavait —, de a rendszer által adott technológiával is felhagytunk, s így egy év alatt 500 ezer forint áru takarmányt spóroltunk meg.”

Nem egy szakember elcsodálkozott azon, hogy épp a polgári tézisz háza táján eredtem a húshasznú szarvasmarhatartás nyomába, éreztem az enyhe meglepést a megyei húsiipari vállalat vezetőivel folytatott eszme-csere közben is, pedig alap-pos okom volt rá, hogy oda menjek. Hatottak rám a megyei érdekképviseletet ellátó szakemberek, akikről azt hallottam, hogy a csendben, de jól dolgozó polgári Táncscs Tsz a legnehezebb idő-ben vállalta a húsmarhat, annak minden kockázatával, s hogy a vállalkozás gyümöl-cse — a sok vesződé, egy-szersmind a szakmaszeretet eredményeként — most kezd végre beérni.

Makó János főágazat-veze-

tő „fejből” tudja tízevnyi múlt sok-sok adatát, azzal együtt, hogy 1973-ben 52 borjával alapozták meg a szövetkezeti gazdaságban a húsmarhaágazatot. — De ugyanannak az évnek a telén már száz marha állt a szálláson — mondta, mintegy figyelmeztetve, hogy azért nem akármilyen indulás volt ez, s meg is érkezik rá az egyetértő biccentés Czaga Lászlótól, a tézisz termelési főmérnökétől. Kettejükkel beszélgettem nem olyan rég a tíz esztendeje elkezdett húsmarhatartás fejlődéséről, üzemi eredményeiről.

Mi volt az első, amire a Táncscs Tsz-ben figyelmeztettek? Nem egyéb, mint az ágazat veszteségessége. Vagyis tíz év munkája nem abban merült ki, hogy a nyereséget mind följebb tornásszák, hanem abban, hogy a veszteséget „lefaragják”, s ha lehet, megszüntessék.

A támogatásokkal nyereséges

Félreértés ne essék, a különböző árkiegészítéseket, a kedvezőtlen adottságok miatti dotációt itt sem keverik össze a nyereséggel, önámítás lenne, ha ezt tennék. Ezen „ár-öltözékekből” ki-hánva viszont mindeddig veszteséges volt a húsmarha. A hetvenes évek második felében átlag 550—560 ezer, 1980-ban 1,4 millió forint mi-nusza volt az ágazatnak s bár fordulni látszik a kocka, az elmúlt két esztendőben sem volt kevés a veszteség-összege (1981-ben 390 ezer, 1982-ben 451 ezer forint). Is-métlem, támogatás nélkül számolva.

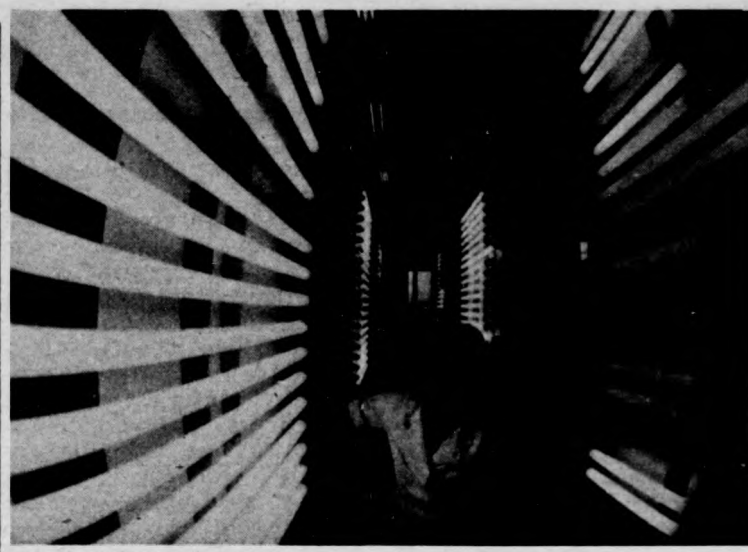
A jövedelem tehát támoga-tásokból adódik: a növekvő támogatásokból. Igaz, van-nak a támogatásnak olyan

elemei is, amelyek csökken-tek, így például a borjúszar-porulatoként adott ötezer forint négyezer-hétszázra, a kedvezőtlen adottságúaknak biztosított alapárkiegészítés tizről hét százalékra. A vá-gómarha kilogrammjáért járó plusz 6 forint azonban teljesen új (tavalytól léte-zik), amellel a kedvezőtlen adottságú nagyüzemek még külön is kapnak 11 százalé-kos árkiegészítést a vágómarha-értékesítésre. Így mégiscsak azt kell hogy mondjuk, a tá-mogatásokkal már korábban nyereségesé tették a húsmarhatartást, ha különösebb ösztönző erő nem is volt a támogatásokban. A hat for-inttal teljesen más lett a helyzet. „Így már igen, így már érdemes” — mondták a termelésben dolgozó szakem-berek talán még ott is, ahol korábban nem volt olyan ki-tartó az igyekezet, mint Pol-gáron.

A Táncscsban továbbra is szigorú gazda módjára szá-molnak. „Az ideni szerzetünk nullára kifuttatni az ágaza-tot” — vallják be a célt a szövetkezet vezetői. Tegyük hozzá: egy olyan téziszben, ahol a nyolcvanas években az adottságok megfelelő ki-használása folytán a romló körülmények ellenére is egy-re jobb eredmények szület-tek.

Makó János szíves vendég-látóként mutatta be a tézisz Pap-tanyai hizomarhatelepét, ami nincs híján a korszerű elemeknek. S közben lelkes előadást hallhattam egy okos stratégia részleteiről: hízó-alapanyag-vásárlással, daj-kásítással, a hajdúdorogi Bocskai Tsz-szel való együtt-működéssel. Fő az, hogy mi-nél több hús kerüljön mér-legre. S már a tavalyi 223 tonna sem lebecsülendő.

Gulyás Imre



Készül az energiatakarékos fénycső

Az Egyesült Izzó váci Fényforrás- és Alkatrészgyá-rában évente több tízmillió fénycső készül, a tervek sz-crint 1990-ben már kizárólag energiatakarékos, úgyneve-zett vékony fénycsövet fog-nak gyártani. Termelésük 75 százaléka a fejlett tőkés országokba kerül. A képen: A fénycső próbája az égetés.

(Fotó: MTI — Tóth Gyula felvétele — KS)

A HÉTEN TÖRTÉNT

A szervezett termelés tartalékai

Talán átsiklott az olvasók tekintete csütörtöki számunk első oldalának egy tudósítá-sán. Pedig a tömeggyártásban alkalmazott anyagmozgatási és raktározási módszerekről szóló tudományos tanácskozáson gazdasági fejlődésünk alapvető kérdéseit fészegették. A Műszaki és Természettudományi Egyesü-letek Szövetsége Hajdú-Bihar megyei szerve-zetének anyagmozgatási szakbizottsága, a Gépipari Tudományos Egyesület megyei Bizottsága és a Központi Anyagmozgatási Szervezet által rendezett összejövetelen a szakemberek a nem közvetlenül termelő fo-lyamatok helyzetét, fejlesztési lehetőségeit elemezték, és megismerhették a Hajdúsági Iparművekben gyártott termékek technoló-giáját.

Hogyan függ ez össze gazdasági fejlődé-sünk alapvető kérdéseivel? — kérdezhetné-joggal az olvasó, ám a tanácskozás résztve-vői ha eddig nem is voltak meggyőződve a nem közvetlenül termelő folyamatok fontos-ságáról, a megnyitót hallván utolsó kétségei is megszűntek.

Az ipari államtitkár megnyitó előadásá-ban a részletek jelentőségét hangsúlyozta. Arról az indokolatlan megkülönböztetésről beszélt, amely az anyagmozgatást, a szállítást, a karbantartást, a gépek javítását, a műszaki fejlesztést és a marketing tevéken-séget hátréba szorítja, és csak a közvetlen termelőberendezések fontosságát emeli ki. Riasztó adat, de igaz: a Csepel Művek öntő-déjében azonos vagy nagyobb kapacitású be-rendezések üzemelnek, mint egy fejlett tőkés ország egyik gyárában. Ha azonban a ki-szolgáló személyzet összlétszámahoz viszony-nyitjuk a termelést, külföldön egy főre 37,5 tonna, Csepelen 15,3 tonna jut. Hasonló ada-

tok más iparágban is jellemzik versenyké-pességünket. Mert végül is a kisegítő folya-matok végső soron a versenyképességet ront-ják. Valahol bele kell kalkulálni a költsé-gekbe, hogy nálunk az iparban foglalkozta-tottak közel 44 százaléka anyagmozgatással, raktározással, karbantartással és egyéb kise-gítő tevékenységgel foglalkozik.

Az anyagmozgatás és a kapcsolódó folya-matok fejlesztéséről is hallhattak a szimpo-zion résztvevői érdekes tényeket. Még min-dig nem elég elterjedt a kézi anyagmozgatás kisgépesítése, pedig ily módon szabadul fel leghamarabb a legtöbb munkaerő. Az sem kellően gyakori, hogy a gépesítés során ipari üzemekben a fej fölé vigyék az anyag-mozgatást. Egyik gyárunkban — nem kis összegért — átalakították az anyagmozgatási rendszert. A korábbi szűfolt csarnok egyhar-madában kényelmesen elfértek a termelő-berendezések, egyharomadában gyűjtötték az immár feleslegessé vált tárgyakat, a har-madik rész pedig üresen maradt.

Az anyagmozgatás fontosságát hangsúlyo-zó példákat meg sorolhatnánk, de nem érde-mes. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a termelést rendszerszemléletben érdemes nézni s minden egyes kis beavatkozásnak az egész rendszerre gyakorolt hatását kell vizs-gálni. Napjainkban, amikor a gazdasági fejlő-dés újabb nagy látványos beruházásokkal nehezen képzelhető el, a *legjobb tartalékfor-rás a nem termelő tevékenységek átgondolt, összehangolt fejlesztése*. Miután a hatékonyság elemei közül a termelésben a szervezett-ség marad el a nemzetközi élvonalról, kézen-fekvő megoldás ennek javítása. Kevesebb pénzzel hamarabb célhoz érhetünk.

H. I.

Gyorsfénykép

A hét „embere”

— Miért akar éppen rólam írni, annyi sokan vannak, akik már több érdemmel bírnak — kezdte a heti riportalányom, miután kölcsö-nösen bemutatkoztunk egymás-nak.

— S egyáltalán, én nem is va-gyok ember — akadékoskodott to-vább, hogyan lehetnék a hét em-bere?

— Nézze, Amerikában az egyik legtekintélyesebb magazin a sze-mélyi számítógépet választotta ta-valy az év emberének. Akkor talán mi is megengedhetjük, hogy ezú-tal önt mutassuk be az olvasóknak. Annál is inkább, mert mind ez ideig alig volt alkalmunk megis-merkedni. Meg egyébként is, idő-sebb testvérét, az ötszáz forintost is elég hamar megszemélyesítet-tük, mindenki csak „adynak” hív-ja, ön sem igen kerülheti el sorsá-t. Kérem tehát ismertesse személyi adatait!

— Előbb mondja meg, hogy tet-szem? — kérte az előttem levő zöl-des színű papírdarab.

— Öszinte legyek? Az emberek, már akik látták önt, nem nagyon felkendeznek, s így egy év alatt 500 ezer forint áru takarmányt spóroltunk meg.”

— Tudja, hogyan szokták mon-dani. Nem a külsőn a fontos, ha-nem a belben. Majd meglátja, mennyire fognak örülni nekem! Mert lehet, hogy mások szobek nálam, de — s ezt ne vegye di-csekvésnek — én mindegyiknél többet érek. Egyébként hivatalosan 1983. március 25-én születtem, ez szerepel az anyakönyvi kivona-tomban, és június 27-én, hétfőn jelentem meg a széles nyilvános-ság előtt.

— Megbocsásson az okvetellen-kedésért a közbeeső időt hol től-tötötte? Csak nem inkubátorban kellett erősíteni a születés után?

— Ugyan, dehozv. A körülmé-nyekhez képest elég erősnek érzem magam, de ez különben sem lé-nveges. Lénvev, hogy itt vaevok mindenki láthat.

— Kérem, folytassa! — Nos, amint látja, zöld vagyok, s ez köztudottan a reménység szí-ne. A szakemberek véleménye sz-e rint — ezt egyébként már az újság is leírta — én, mint az új bank-jegy, esztétikailag, a papír és fes-tékanyag minőségében, nyomda-technikai megoldásban megfelelek a követelményeknek. Egyébként pedig az első oldalamon Bartók Béla portréja látható, a hátoldalon pedig Medgyessy Ferenc Szoptató anya című szobra, azon kívül rám tette három pénzügyi szakember a kézjegyet, a fennmaradó helye-ken pedig — legalábbis feltűnően — számmal és betűvel kerekén harmincegyszer írták ki: ezer (1000) forint, s a bőröm szepelői is ezresek. Ezek alapján biztosan meg fognak ismerni.

— Hadd tegyek fel még egy, ta-lán kellemetlennek tűnő kérdést. Megpróbálok finoman fogalmazni. Szóval, milyen megfontolások alapján hozták létre önt? Tudja mire gondolok? Hisz sok kisgyer-mek is kénytelen azzal számolni, hogy születésében az OTP szelíd kényserének is elévülhetetlen ér-demei vannak, nemcsak a szülő-knek.

— Na nem, nálam ilyesmiről szó sincs. Mondok néhány racioná-lis érvet, és meg fogja érteni. Gon-doljon például arra, milyen sok pénzbe kerül magának a pénznek az előállítás, s mennyit kell éven-te gyűrdés, szakadás elpiszoló-dás miatt kielejtezni. Évente több tucat tonnát. Az én eljövetelemmel ezek a költségek mind csökkennek, hisz a kisebb címleteket kevesebb alkalommal kell használniuk. S csökkenni fog a forgalomhoz szük-séges bankjegyek száma. Egyik lap-társuk is írta: 1971-ben az öt-száz forintosok forgalomba hozata-lakor másfél év alatt mintegy 40 millió bankjeggyel lett kisebb a forgalom. Egyébként ha például valaki egyforintosokkal akarna helyettesíteni, majdnem másfél ki-



lőnyit cipelhetne magával, de még az új tízfórtintosból is mintegy hatvandekeányit kellene a pénztár-cájába gyömöszölnie.

— Engem meggyőzött, de az em-berek mást is mondanak. Például azt, hogy akkor is így kezdődött. Vagyis a háború után. Először megjelent az ötszáz pengős aztán az ezres és így tovább. Szóval ki-csít félnek, hogy nem lesz megál-lás.

— Semmi közöm az elődömhöz. Azóta harminchév telt el, ege-szen mások a viszonyok. Egyéb-ként a címlet nagyságának önma-gában nincs nagy jelentősége. Gondolom, például a nyugatnémet márkára vagy éppen a dollárra nem sok panaszuk lehet. Nos, ott is vannak ezres címletek, de Svéd-országban, Ausztriában, Svájc-ban is. A forgalomban levő pénz-mennyiséget — hallottam születé-sem ideje alatt néhány közzgazdász-tól — egyébként is szigorú tör-vényszerűségek szabályozzák. A termelés növekedése, a forgalom-ban levő áruk összege, a pénz for-gási sebessége éppen úgy hat rá, mint az áremelkedések és más. A nemzeti jövedelem például 1971. és 1981. között a duplájára, 600 milliárd forintra nőtt. Szóval kell

az egyre több készpénz, annál is inkább, mert az úgynevezett pénz-kímélő módszerek — csekfizetés és hasonlók — alig terjedtek meg el nálunk.

— Mit mondhat azoknak, akik minél többször szeretnének talál-kozni önnel; elegendő jut vajon mindenkinek az új ezerforintos-ból?

— Csak közhelyeket ismételle-tek. Aki sokat akar birtokba venni belőlem — ezt én egyébként az irántam megnyilvánuló bizalom jeleként fogom fel — annak még hasznosabban kell dolgoznia, mint eddig. Persze az lenne az igazi, ha lennének néhány millióan, akik így gondolkodnak, mert akkor még biztos hónap végén is lenne belő-lem a pénztárcákban.

— S addig amíg ez a boldog kor-szak eljön?

— Nézze, mint mondtam, az egyik oldalamon egy Medgyessy-szobor rajza látható. Debrecenben pedig van egy Medgyessy Mú-zeum, ahol ez a szobor három változatban is megtekinthető. Ezekben pedig akkor is lehet gyö-nyörködni, ha én nem lennék kéz-nél...

T. Szűcs József

Bezárni? Megszüntetni?

A cikk címét egy panaszos levél elejéről kölcsönöztem és használom, mert ezek a kérdések bennem is megfogalmazódtak, amikor a levélíró kérésének megfelelően a látvértésiek ügyét kivizsgáltam. Lapunkban nem először tettem ezt, hiszen a levélben leírtakkal már ez év elején megjelent egyik írásomban is foglalkoztam az akkori falugyűlés kapcsán. Úgy gondoltam, azóta pont került az egész végre, de júniusban megérkezett a következő levél. Ebből idézek.

Elavult kisboltok

„Újabb kereskedelmi egyseget zár be a látvértési Kossuth utcán a Derecskei AFÉSZ. Emiatt több mint 60 ember tiltakozott levélben a helyi tanácnál. Az AFÉSZ indoka szerint a bérelt boltot tulajdonosa lakásként kívánja hasznosítani ezután. Ebben a körzetben 1500-nál többen élnek.

Gazdaságtalan, veszteséges működés miatt a közel múltban megszűntették a bútort és a maradékboltot, bezárják a cserekereti vegyesboltot, latolgatják a vértési részen a zöldségbolt megszüntetését. Ugyanitt a KÖZJÁL bezárta a hűsoltot. Szükségmegoldásként a 2300 lakosú községrész hűsoltját a kávézó megszüntetésével oldják meg. Gazdaságtalan, veszteséges, egyenlő bezárni, megszüntetni. Lehet-e rugalmasságról beszélni, amikor a községben felvásárolt zöldség és gyümölcs Debrecenből kerül vissza a helyi zöldségboltba?

Kedvezőtlen gazdasági körülményeinket a lakosság tudomásul veszi, és több szükséges lépést megértéssel fogad. Kár lenne, ha éppen az alapellátásban jelentkezene gondok.” A levél végén teljes cím és aláírás szerepel, nem tartom szükségesnek említeni.

Első utam a látvértési tanácshoz vezetett, ahol Szatmári Sándor elnökkel beszélgettem erről a régi témáról.

— Kezdjük az elején — javasolja. — Községünkben és a hozzá tartozó Kókadon hosszú évek óta nem fejlesztettük a kereskedelmi hálózatot. Minden pénzt az egészségügyre, óvodára, bölcsődeire, iskolára, a vízellátásra, út- és járdarépítésre fordítottunk. Még Nagylétának hívták községünket, amikor egy áruház épült, azóta semmi kereskedelmi létesítmény! A fontosabb cikkek árusítását kis, korszerűtlen helyiségekben folytatták. Ezek nagyrészt tanácsi tulajdonban voltak, de jó néhány magántulajdonban is. A kereskedelmi vállalatok bérelték ezeket.

— Ilyen rossz tárgyi körülményeket örökölt néhány éve a Derecskei AFÉSZ. Ok célul tűzték ki, hogy látvértésen 1981—85 között több beruházást és felújítást megvalósítsanak, s ezek közül 40—50 milliós értékű befizetések. Elkészült a hűsüzem, a cukrászüzem és az étterem rekonstrukciója, bővített az áruházat, melynek földszintjén ABC-t nyitnak meg — ez augusztus 20-ra elkészül —, az étteremhez most konyhát építettek. Mindezt úgy valósították meg, hogy közben nem zárták be egyiket sem.

— Ugyanakkor — mint ahogyan az a panaszos levélben szerepel — több boltot megszüntettek.

— Igen, amiről a levélben szó van, az mind igaz. Az ABC megnyitására annak a körzetben levő azonos profilú boltokat megszüntetik. Az indok a gazdaságtalanság, s az, hogy a tulajdonosok a bérletet felmondták. Minden boltbezárás érthetően fáj a lakosságnak, hiszen például a maradékbolttal együtt megszűnt a patyolatfelvevő. Bár már megkezdtek bennünket a Patyolat Vállalattól, és egy mozgó átvételt szeretnénk itt létesíteni. Mi megértjük az AFÉSZ gondjait, s azt szeretnénk, ha a lakosság ellátásának színvonala nem

romlana. De a sorozatos bezárással ez történik. Sokat kell gyalogolniuk egyik helyről a másikra. Már én is félek, ha az asszony megbíz a szombati vásárlással, órákig kell várakoznom.

Most legutóbb a kedélyeket a cserekereti vegyesbolt bezárása kavarta fel. Idős emberek — 30—40 család — laknak ott, akiknek ellátásáról egy heti két alkalommal nyitva tartó üzlet idős kereskedője gondoskodott. Most az AFÉSZ mozgóboltot szeretne oda rendszeresíteni, hasonló nyitvatartással, mint korábban. Mi lesz ennek a sorsa? Nem tudni. A sok aláírással érkezett levéllel találkoztam az AFÉSZ derecskei központjában.

A tanácselnökkel megnéztünk néhány kisboltot Látvértésen. A hűsoltot valóban be kellett zárni, hiszen hűtési lehetőség sem volt, a kávézóba való áttelepítése indokolt. De ha már bezárták az üzletet, miért nem lehet mást megnyitni helyettük, vagy nem lehetne magánkereskedőnek átadni a boltokat?

— A kérdés első részére nem tudok válaszolni, a másodikkra annyit adnánk mi bologan engedélyeket, de nincs jelentkező. Nem tudom miért, a látvértési ember nem olyan vállalkozó szellemű, mint a debreceni.

Érthetetlen panaszok?

Utam ezután Derecskera az AFÉSZ-hez vezetett, ahol Békési Károly elnökhelyettesel beszéltem a látvértésiek gondjairól.

— Nem értem a panaszos levelet, mert már annyi fórumon ismertettük a lakossággal elképzeléseinket, és meg is indokoltuk azokat. Ebben a helyzetben nem vállalhatjuk a gazdaságtalan üzletek fenntartását, ugyanekkor igyekszünk jobb körülményeket teremteni Látvértésen és Kókadon az alapellátáshoz. Létán felmondták a Kossuth utcai vegyesbolt bérletét, és ez történt a hűsoltnál is. Az áruház földszintjén lesz hűs- és hentesárú is, de még, elképzeléseink szerint, szeretnénk egy hűsoltot kialakítani az áruháztól távolabb. Vértésen a hűsolt a kávézó helyén lesz, és a főboltot folyamatosan nyitvatartásra állítottuk át, azaz nem tart szabadsnapot. A zöldséges maradt, csak egyszerűsége lesz. Mi látjuk el áruval a zöldségboltot, de ezenkívül itt is

felvásárolják a lakosság árúit.

— Véleményem szerint tíz méteres körzetben nem szabad azonos profilú boltokat fenntartani, mert azok nem tudnak megélni. A bútorbolt helyett évente egyszer-kétszer kiállítással egybekötött vásárlást rendezünk, most legutóbb májusban tettük ezt. Egymillió forintnál többet árultunk. Tudjuk, sok minden kellene, de erőnkől nem futja több hasznos dologra. Egységeink száma kétszáz, hálózatunk elaprózott, amit nem a legmegfelelőbb hatékonysággal tudunk működtetni. Azon dolgozunk, hogy a hatékonyságot emeljük.

Vita helyett megoldás

Mindkét fél meghallgatott. Most valójában igazságot kellene tenni, ám erre ösztönözni szólna nem tudok vállalkozni. Minden településen alapvetően fontos a lakosság megfelelő áruellátása, színvonalas kiszolgálása. Jogos igény az is, hogy a megszokotthoz ragaszkodjanak, és ne járják le a lábukat egy-egy árucikkért. Fájó dolog látni, hogy sorra szűntetnek meg üzleteket gazdaságtalanság címén, s bár létesül helyettük egy-két új, de az távol van és nem biztos, hogy megoldja a több mint nyolcezer ember ellátását.

Bizonyos mértékig meg lehet érteni az AFÉSZ-t is, mert gazdaságosan — akár egységeket működtetni, s ezen igyekezete közben bizony nem gondol a lakosság személyes problémáira. De mit lehet akkor tenni? Partnert kell találni ahhoz — s bizonyára van is —, aki vagy akik tudják gazdaságosan üzemeltetni ezeket a kisboltokat! Nem hiszem, hogy a látvértésiek kevésbé lennének vállalkozó szelleműek, mint máshol az emberek. Talán, nem is beszéltek velük erről. Egy boltot bezárni, úgy látszik, nem túl nehezebb feladat, bár nem költségmentes — a zárt ajtó után is fizetni kell a bérleti díjat. Már csak ezért is érdeke az AFÉSZ-nek, hogy a község lakóival és a tanácsossal közösen keressék a megoldást. Vita, levelezés helyett gyors megoldást kell keresni. Nem szabad azt sem elfelejteni, hogy a bevétel, a gazdaságosság az emberek pénzéből adódik, a kereskedelem egyik oldalát jelentik ők!!

Balogh Júlia

Fülöpi évtizedek

PEDAGÓGUS-HÁZASPÁR FALUN

Már az utolsó tanítási héten is csendes volt az iskola. Huszonnyolc gyerek nem csinált nagy zajt — másutt egy osztályban többen vannak...

— Régebben felső tagozat is volt itt. Az összesített osztályokban ötven tanítottunk. Délelőtt is, délután is — jegyzi meg **Percze Jánosné** pedagógus. — Három éve ketten maradtunk a férjemenel. Most csak alsóok vannak. Az összesített 1—3. osztályba tizenöt, a 2—4. osztályba tizenhárom járnak. Az 1—3. osztályban nyolc cigánygyerek van...

Betűvetés, olvasás, a számok birodalma — mennyi izgalmas kaland az iskolakapun felénk belépő kis emberkének számára! S mennyi öröm a tanár számára, ha innen középiskolába, egyetemre visz tovább egy-egy gyermek útja! A házaspár Fülöpön kezdte pályáját:

— Császárszálláson születtem — mondja a feleség. — Anyám, nagyszüleim pedagógusok voltak, sőt lányom, vejem is az! Nyiregyháza, a tanítóképzőben végeztem. Ide neveztek ki 1942-ben. Kis település volt ez akkor, jegyző volt itt csak!

— Hajdúdorogi vagyok, ott is végeztem, a tanítóképzőben, 1947-ben. Többfelé pályáztam, majd 1948-ban ide kaptam meg a kinevezést — emlékezik a férj. — Így ismerkedtünk meg Bent, a központi iskolában tanítottunk. 1949-ben esküdtünk meg.

— Aztán ide, a Bernát részre jöttünk, ebbe az iskolába, mert itt volt lakás — veszi vissza a szót a feleség. — Az ötvenes években egy-egy összevont tanulóesetben meggyent-negyvenötös is voltak! Egy-egy családból négy-öt gyerek tanult! Most csak egy-kettő... A hetvenes években csökkent erősen a létszám. Az utóbbi hat évben vannak cigánygyerekek. Óvodát nem végeznek. Iskolába jönni jönnek, de gyakran késve: a szülőik gyűlölködés — kihajtottak a gyereket a gulyára! Annnyit tudnak, amit itt tanulnak. Ami rájuk ragad. A felszerelésük bentmarad az iskolában, ha hazavinnék, hamar tönkretennék...

— Kezdetben csak petróleumlámpa volt — teszi hozzá a férj. — A villanyt 1964-ben vezették be az iskolába, s 1975-ben lett a községben vezetékes víz... Eleinte a népművelésbe is be kellett



A pedagógus-házaspár...



...és tanítványaik

(Fotó: Nagy Gábor)

kapcsolódunk: a színjátszómozgalomnak nagy sikere volt. 1954—1956 között két cserépkályhát „szerepeltünk” össze! A darabokat a gyerekek szülei adták elő Penészeleken, Nyirábrányban, Nyiracsádán. A falu rossz volt a leghíresebb darabunk! Mivel az egyik szülői értekezleten nagy füst volt, úgy döntöttünk, hogy a bevételekből a vaskályhát cseréltetjük ki. A szülők szekérrel hozták az anyagot, s a debreceni kályhás is szülőknél lakott, míg el nem készült a cserépkályhák!... Televíziót az iskola — egy televízió mozgalom keretében előbb a Kossuth Lajos Tudományegyetemtől, majd a Budapesti Vizuális Igazgatóságtól kaptunk. Van írásvetítő, magnó — jól felszerelt az iskola. Hanem a padok jól bírják, 1948 óta vannak meg, de még mindig használha-

tók!... Az iskola 1926-ban épült — 56 éves, mint én vagyok...

A lányuk is itt tanult? — Negyedikig itt járt. Tanítottuk is! — újságolja az édesanya. — Sokan félnek a saját gyermekük tanításától, pedig nincs abban semmi különös! Aztán a felső négy osztályt a központi iskolában végezte. Debrecenben, a Bethlen Gábor szakközépiskolában érettségizett. Az egyetemen német—oros szakon végzett. Előbb Újvárosban tanított, majd a Bethlenben, most a tanítóképzőben tanít — egy éve. A vejnünk a Kossuth Gyakorló Gimnázium tanára. Szabad idejüket idegenvezetők, gyakran utaznak külföldre. Most az NSZK-ba készülnek, így nyáron az unoka velünk lesz!

— Az iskolában hogyan vált be a szabad szombat? — Ebben a tanévben lett minden szombat szabad. Az öt nap zsúfolt, pláne összevont osztályban! Csaknem mindennap hat óra van. A gyerekek hét végén, a két nap alatt nagyon kiesnek a tanulásból — összegzi véleményét Percze Jánosné. — A szabad idejüket mivel töltik? — Szeretek utazni — mondja a feleség. — Jártam már a Szovjetunióban, az NDK-ban, Törökországban, Olaszországban, Ausztriában, Romániában. — En csak a Szovjetunióban és Lengyelországban voltam — tárja szét karját a férj. — Inkább olvasgatok.

Mire e sorok megjelennek, már befejeződött az 1982/83-as tanév is. A Bernát részi iskola Fülöpön most még csendesebb!

Percze Jánosné a pedagógusnapon Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetést kapott. Percze János 1950 óta az alsótagozatos munkaközösség vezetője. A Kiváló Tanító kitüntetést 1968-ban az első közt kapta meg. Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős. És azóta tanácsag, amióta a tanács megalakult.

Fülöpi évtizedek... A pedagógus-házaspár osztályai 3,4—3,8 átlageredményt érnek el. Ha jó képességű az osztály, megvan a 4,2 is! És ezt a szintet a felsőben is tartják a gyerekek!

Augusztus végén kezdődik az új tanév!

Tárkányi Béla

Az ifjú

„Ahhoz, hogy a jóság eleget tudjon teletszegésnek, hasna képességeit, előtérrel jól szervezett s az újítást, a takarékos kiváló minőség munkahelyi légkör rendezzere van szívesen a Magyar Képzési Szövetség Ifjúsági Szövetség Elnöksége 1982/83. évi határozatával ösztönöz és támogat. Talán alig akad még s főképpen nem — aki ne ezeke hiányként, jelenlegi gondjaink háttérben jó munkaszervező tönkz munkahelyi engedhetetlen min bi lépéshez.

Akár meg is áll hiszen ma már e tások is közzsájo („haj-haj, a munka bizony, bizony... küll, hogy sokszor demleges tönkrenehak elhangzását a fiatalok, s köztük esek viszont túrd nem könnyű n a türelmetlenség mederbe teremt egy vízierőrrös, magas intenz kára fogni.

„A fiatalok bizben, s megfelelő mellett kések tőban dolgozni” — KISZ megyei b az elmúlt napokdott határozata címe: „Az ifjúsámozgalmak hely növekedett vállaltok teljesítésében már kell az ösztön táció: a fiatalok előideik tapasztalátni és tudni akat a többletmunka, s tőlük, tényleg több-e? S hova, n dik? Ha és ahol zékelik — vagy kampányról van azért, mert a válltők (ideértve a K ket is) nem inforlunképpen a d munka céljáról — azokon a helyeke felmerülnek pro szont az is igaz, könnyebb dolog, lok közé világos körvonalazott menni.

Ami felhál a fiatalok

Arra sajnos hogy „a munka növekedése általa munkaidőben vé munkát, jobb m használat, jobb szervezést jelent, munkaidőnek a terhére való meghsát. (Kivételet képnnyire a szalagszerben, teljesítménybgozók.)” S nemcsa nem „a hiányossá mint a vállalati ak szerű, de célszer használása megd felhálórtja, a megoldásukat álladagái vezetőiktől.

A KISZ-nek teh eddig változtakb kezethetően is g litikai agitációját eddiginél szókim személyesebben ke nie. Az egyik oldát ott van a fiatal.

VII. megye úttörőtábor

Egy 1976-ban él szépe hagyomány az idén: Biharkereállokzik 12 napra hogy kutassa a szű még feltáratlan h rejtelmek. Kutatják nelmi, irodalmi, he tekintetben gazdag vészetében, úttörőben, természeti érdeklenségeket nyújtat.

A természetkutatcsák János tanár ve felkeresi a hencidcsári tölgyest, vizsharkeresztes belter víz- és légszennye helyörtörténeti csop Harasztosi Csaba) a választásokról gyűj

Az ifjúsági termelési mozgalmak

„Ahhoz, hogy a munkásifjúság eleget tudjon tenni kötelezettségének, kamatoztat-hassa képességeit, mindenképp előtérbe kell szorítani munkára az újítást, a takarékoskosságot, a kiváló minőséget ösztönző munkahelyi légkörre és bérrendszerre van szükség.” Az idézet a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága 1982.6. (XII. 9.) számú határozatából való, s öszinte és világos a gondolat. Talán alig akad ma valaki — s főképpen nem fiatal ember — aki ne ezeket említene hiányként, jelenlegi gazdasági gondjaink háttereként: a jó munkaszervezés és az ösztönző munkahelyi légkör elengedhetetlen minden további lépéshez.

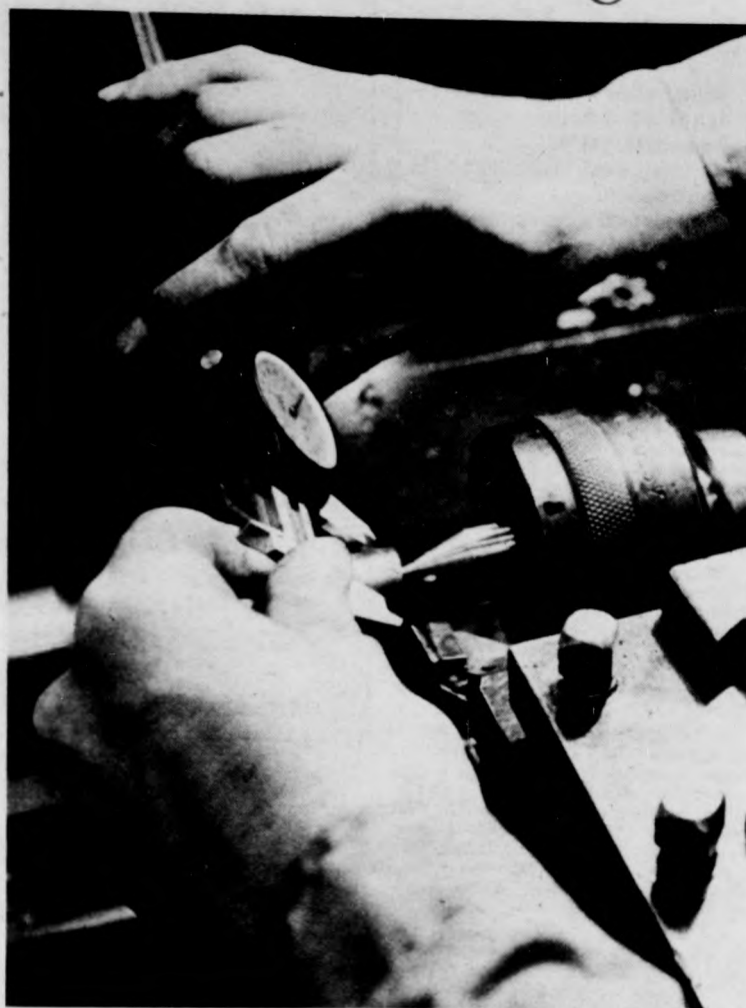
Akár meg is állhatnánk itt, hiszen ma már e megállapítások is közzajon forognak („haj-haj”, a munkaszervezés, bizony, bizony...) — anélkül, hogy sokszor bármi érdemleges történe e bűvszavak elhangzását követően. A fiatalok, s köztük a KISZ-esek viszont türelmetlenek; de nem könnyű megszervezni a türelmetlenség egészséges mederbe terelését, azt, mint egy vízierőművet hasznos, magas intenzitású munkára fogni.

„A fiatalok biznak a jövőben, s megfelelő ösztönzés mellett készek többet és jobban dolgozni” — mondja a KISZ megyei bizottságának az elmúlt napokban elfogadott határozata, amelynek címe: „Az ifjúsági termelési mozgalmak helyéről a megújuló vállalat feladatok teljesítésében.” Igen, ma már kell az ösztönzés, az agitáció: a fiatalok — tanulva elődeik tapasztalataiból — látni és tudni akarják, hogy a többletmunka, amit kérnek tőlük, tényleg értelmesen több-e? S hova, mire fordítódik? Ha és ahol ezt nem érzékelik — vagy azért, mert kampányról van szó, vagy azért, mert a vállalati vezetők (ideértve a KISZ-vezetőket is) nem informálják kellőképpen a dolgozókat a munka céljáról — akkor és azokon a helyeken állandóan felmerülnek problémák. Viszont az is igaz, hogy nincs könnyebb dolog, mint fiatalok közé világos célokkal, jól körvonalazott programmal menni.

Ami felhőborítja a fiatalokat

Arra sajnos volt példa, hogy „a munka mennyiségi növekedése általában nem a munkaidőben végzett több munkát, jobb munkaidő-kihasználást, jobb munkaszervezést jelent, hanem a munkaidőnek a szabad idő terhére való meghosszabbítását. (Kivételt képeznek többnyire a szalagszerű termelésben, teljesítményben dolgozók.)” S nemcsak ez, hanem a hiányosságok, valamint a vállalati alapok kényserű, de célszerűtlen felhasználása megdöbbentő és felhőborítja a fiatalokat, megoldásukat állami és gazdasági vezetőkől várják.

A KISZ-nek tehát csak az eddig vázoltakból következtethetően is gazdaságpolitikai agitációját minden eddiginél szököndőbben, személyesebben kell végeznie. Az egyik oldalán, ugye ott van a fiatal, akit meg



kell győzni okos érvekkel, mert ma már csak ez hat. A másik oldalán maga az agitátor áll, akinek viszont rendkívül fel kell készülnie, mert néha elég egy mondat („ne haragudj, öreg, építjük a házat, vagy tudsz esetleg lakást adni?, most rögtön?”, mert akkor elmegyek helyette KISZ-taggyűlésre!”), és lehorgad az agitálás...

A KISZ megyei bizottsága áttekintette azokat a formákat, melyekben ez ideig a termelést a maga politikai eszköztárával segítette. Az ifjúsági brigádokról ki lehetett mondani országos és helyi tapasztalatok fényében is, hogy „döntő részük a többi szocialista brigádhoz viszonyítva folyamatosabb hullámváltástól mentesebb munkát végez az ifjúsági brigádokban, a kollektív szellem, a fegyelem erősebb, nagyobb a kezdeményező-készség, tagjaik könnyebben mozgósíthatók.” Az ifjúsági brigádok vállalása is több, hiszen a munkaversenyajánlások után a KISZ-szervezetek akcióprogramjaiban is vállalnak feladatokat. A brigádmozgalmakban elért eredményeket a fiatalok természetesen veszik, de igen kritikusak a mozgalom hiányosságaival szemben. Kifogásolják sokszor a formális, nem vállalati konkrétumokra, hanem általánosságokra épülő feladatvállalást.

Kiemelkedő eredmények születtek a védnökségi mozgalomban. Az alapszervezetek a központi programokhoz, a kormányprogramokhoz való helyi bekapcsolódást irányozzák elő a régebbi hibákból okulva. A HAGE-DEKO számítástechnikai védnökségben, valamint a húspár, a Hajdúnánási A. G. és az Elemliszter-kiskereskedelmi Vállalat húsprogramjának védnökségben részt vevő szervezeteik rendkívül komoly munkát végeztek.

Világos célok

A kommunista műszakokat általában most is valamely

politikai cél érdekében szervezik. (Lakásépítési alapnövelése, óvoda-bölcsőde fejlesztése, üdülő vásárlása, nyugdíjasok támogatása). A társadalmimunka-akciókban felajánlott órákat egyre több helyen a termelésben töltik a fiatalok. (Az MGM-ben például minden hónapban 4 óra társadalmi munkát végeznek, a HIM-ben viszont a szocialista szerződésben végzett munkáért kapott bért az alapszervezetek saját közösek céljaira használják fel.) Erre az említett két formára mozgósíthatók egyébként a legjobban a fiatalok: a kommunista műszakra és a társadalmi munkára, mert itt



Ősi és új jelképek

A művészet specifikuma az elemi értékek felett érzett öröm (A. N. Whitehead)

Oláh Tibor debreceni fotóművész a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Hajdú-Bihar megyei Bizottsága és a Pódium Műhely Egyesülete szervezett kiállítás június hónapban a debreceni Ifjúságpolitikai klubban.

A június 11-én este 9 órakor, a Karikás népzenei együttes közreműködésével mintegy száz látogató előtt megnyitott kiállítás egészében olyan érték, ami ritka élményt kínál, és a legjobb debreceni — s igen komoly hírnevű — fotóshagyományokat minőségében feltételezőt követi.

A kiállításon egy tömbben, egy falon népi bútorok, házak és kapuk tárgyfotói láthatók — mind a rajtuk levő faragások, rajzolatok ősi szimbolikájával ragadta meg Oláh Tibor fantáziáját. A fotósok ez éppen olyan tiszta forrás, mint a zenekutatóknak a magyar népzene leg-ősibb rétegei. S ezt nem utólagosan következtetjük ki, hanem előző munkáiból (például a Tanyák című sorozata alapján) már látnivaló volt, hogy Oláh Tibor fotóira a nagyfokú sűrítettség, rendkívül éles rajzolat, együttesen: az elematikuság, a szimbólumteremtés jellemző.

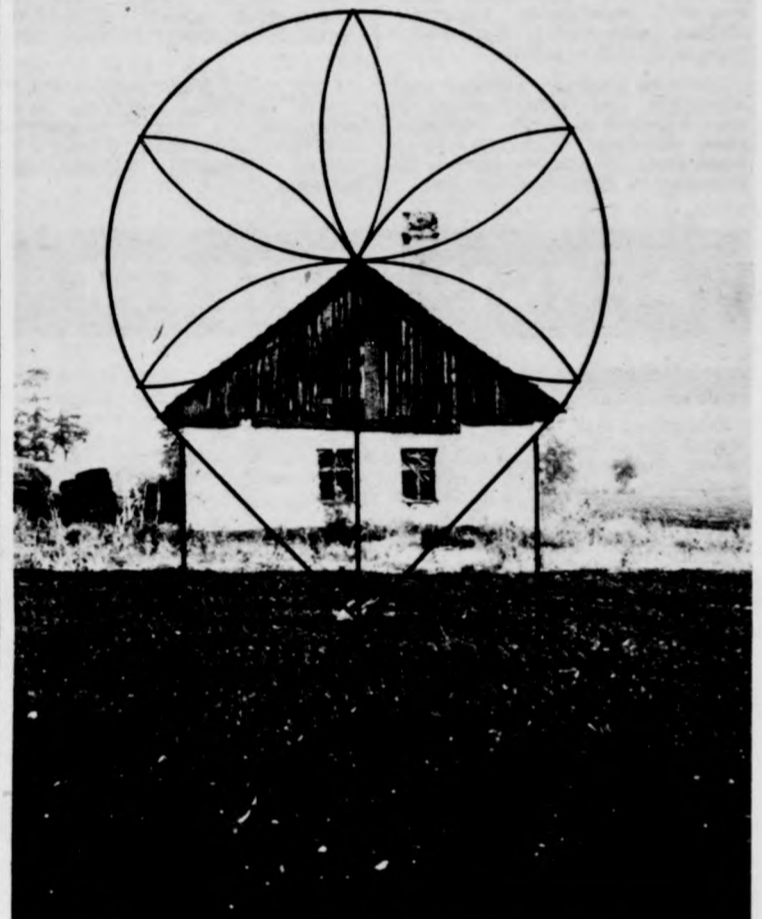
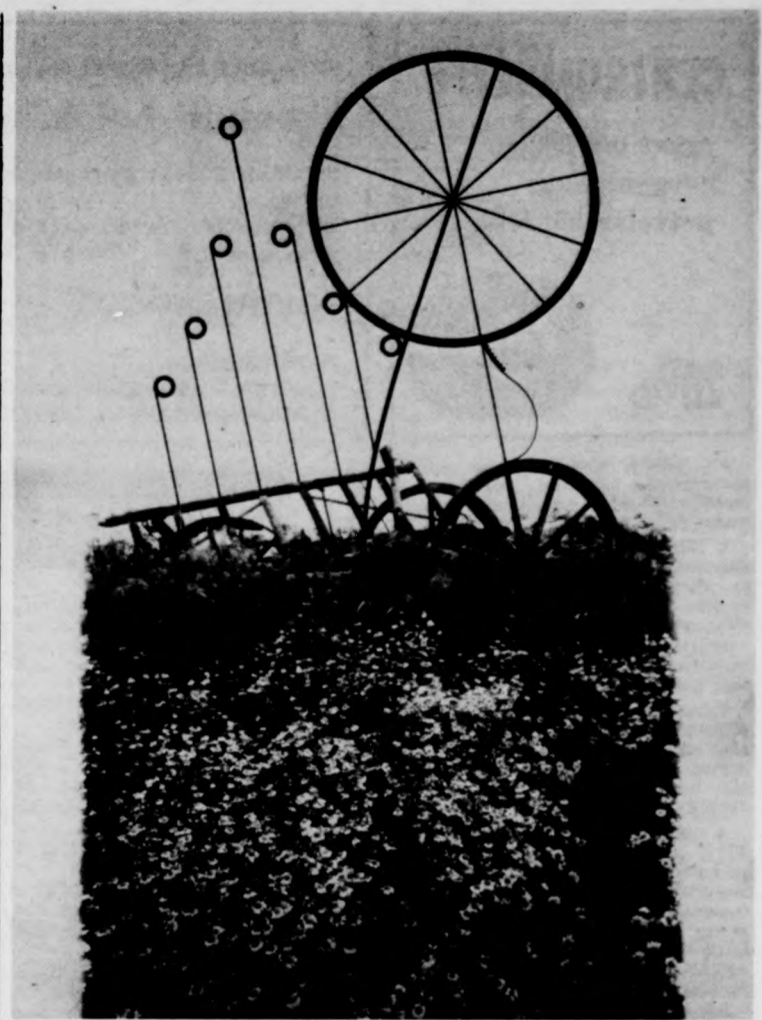
Részben ennek köszönhető, hogy tájai és az egyszerű tárgyak — egy ház, egy szék, egy szántóvető, egy ke-

világosak a kitűzött célok, élők a keretek.

A szakmai versenyekre érdekes példaként említhetjük a megyei bizottsági ülésen elhangzottakat: régen kitaláltak valami nehéz feladatot a szakmai versenyben részt vevőknek, olyat, ami minden megoldandó problémát egybe sűrít. Ma a legnehezebben előállítható munkadarab gyártását kérik, így a versenynek is eladható termék a végeredménye.

Az újítómozgalom a régi gondokkal küzd. Új kezdeményezés a MEDICOR célpályázata: nagy jelentőségű importkiváltást előre kiírt, és nagy összegekkel jutalmaznak. Nem arról van szó, hogy a fiatalok most már kendőzetlenül pénzre éhesek. Éppen az eddigi gyakorlat (a hosszadalmas ügyintézés, rémtörténetek a bíróságokon pénzükről várakozó újtókról stb.) hatott úgy, hogy most már nem lehet egyedül erkölcsi példázatokkal buzdítani. Az Alkotó Ifjúság pályázatnak, s az Egyesülésnek megyei tapasztalatai csak 1982. második felétől vannak, de a tavaly novemberi Alkotó Ifjúság kiállítás már szép kezdeményező lépés volt: több mint két és fél ezren tekintették meg a 286 alkotást. A Fiatal Műszakiak és Közgazdászok Tanácsai és a Fiatal Agrárértelmiségiek Tanácsai (azaz az FMKT-k és a FAT-ok) tagjai szervezetteresen vesznek részt a kutatási, műszaki fejlesztési és termelési feladatokban, segítik az ifjúsági termelőmozgalmak szervezését. Megyénkben közel ötven FMKT és 30 FAT működik.

„Ahol nagyok a vállalati feladatok, ott érzik a szükségességét a fiatalok cselekvőkészségének, s ahol eszerint szervezik munkájukat, ott a legeredményesebb e munka, a legértelmesebb az ifjúsági termelési mozgalom. Ifjúsági termelési mozgalmaink jól szolgálják a megújuló vállalat feladatok teljesítését; ma is időszerűek, amennyiben a helyi sajátosságokhoz igazodnak, illetve az erkölcsi és anyagi érdekelttség biztosítva van” — szögezi le a KISZ megyei bizottsága. S mindez arra készíti a KISZ-alapszervezeteket, hogy hatékonyabb, átgondoltabb munkát végezzenek a dolgozó fiatalok körében, a gazdasági vezetőket pedig arra, hogy a vállalataikhoz kapcsolódó konkrét célfeladatokat fogalmazzák meg.



OLÁH TIBOR FOTÓI

nak egy magyarázatát, hanem elindítja a nézőt egy úton, amelyen önmagának kell továbbhaladnia.

A képi struktúrát ki kell tájékoztatni, hogy a képzőművészet szigorúság megtartásával magukba fogadhassák a mindenkori konkrét társadalmi tapasztalatok elkövetéseit. A mai művész feladata, hogy a vizuális képnyelv dinamikusan erőt felszabadítsa és társadalmi cselekvésre váltsa. (Kepes György)

Az eddig elmondottak látszólag egy múlt felé forduló, a népi kultúra által meghatározott művészt jelentenek, nem mondván ki: vajon mi lehet ebben a művészetben az érték a most, a ma, a jelen pillanat számára?

Oláh Tibor művészetéről felől érzékelteti azt, hogy „ég és föld között” van egy harmadik világ, az emberé, de ez a három összetartozik, azaz egy világ — s erre a mai környezetvédelmi, energiatakarékosági stb. kampányok idején (hogy prózára fordítsuk a szavakat) a művészet így is figyelmeztet. Másfelől arra szólít a fotóművészt, hogy a jelképek teremtése mai világunkban sem halhat ki, mert segítenek kijelölni az élet kontúrjait; a jelkép kiemel és összekapcsolja a tárgyakat, érzelmeket és gondolatokat.

Nemes egyszerűségű, dinamikus építésű, szépen komponált képek gazdagok mondanóban, tartalommal és látványban. S ezt a gazdagságot kínálják a nézőknek is.

Szilágyi Gábor

Az úttörő-olimpia után

FELOSZLOTT A SZERVEZŐ BIZOTTSÁG

A XIX. nyári úttörő-olimpia országos döntőjének ünnepélyes zárása után Debrecenben, a városi napközis tábor nagytermében a rendezőszervek zárófogadásán az olimpia szervezésében-lebonyolításában kiemelkedő munkát végzőknek kitüntetések adtak át.

Magyar József, az MSZMP megyei bizottságának titkára, az olimpiai bizottság elnöke Úttörővezetői Erdemermé kitüntetésben részesült, s ugyanezt a magas kitüntetést kapta Ungvári János, a megyei tanács művelődési osztályvezető-helyettese, az olimpiai szervező bizottságának elnökhelyettese, Kiváló Úttörővezető kitüntetésben részesült Dobszai Jenő, a Debrecen városi Tanács művelődési osztálya testnevelési és sportfőelőadója, a központi versenyiroda vezetője és Pintye Ferenc, a megyei tanács, művelődési osztályának főmunkatársa, a kulturális és szabad időszaki munkabizottság vezetője. A Magyar Úttörők Szövetsége dícsérő oklevelét kapta Fodor Imre, a 127-es Ipari Szakmunkásképző Intézet igazgatóhelyettese, az ajándék-előkészítő munkabizottság tagja, Pirosva István, a VOLÁN Sportklub ügyvezető elnöke, a szállítási munkabizottság vezetője, Póser Pál, a Tóth Árpád Gimnázium tanára, a megyei rőplabdaszövetség elnöke és dr. Szolnoki Győző, a megyei tanács kereskedelmi osztályának vezetője, a dekorációs munkabizottság vezetője. A művelődési miniszter a Kiváló Munkáért kitüntetést adományozta Kiss Erzsébetnek, a megyei tanács művelődési osztálya főelőadójának, a szervező bizottság titkárának, Tóth Lajosnak, a megyei sporthivatal csoportvezetőjének, a szervező bizottság titkárának, Kocsné Török Erzsébetnek, a KISZ megyei bizottsága titkárának, a sajtó-propaganda munkabizottság vezetőjének, Csengeri Miklósné debreceni városi úttörőelnöknek, a fogadóbizottság vezetőjének; miniszteri dícséretben részesült Barbinek Istvánné megyei úttörőtítkár, a szervező bizottság titkára és Jávorszky József, a megyei munkás-paraszti kollégium elmelevezetője. Az Országos Testnevelési és Sporthivatal elnöke a Kiváló Munkáért kitüntetést adta Laczko József debreceni járási testnevelési és sportfőelőadónak, Harangi György debreceni városi testnevelési és sportfőelőadónak; Kiváló Társadalmi Munkáért kitüntetésben részesítette Szombati Bélát, a KISZ megyei bizottsága titkárát, Berczi Ferencné, a megyei tanács művelődési osztálya csoportvezetőjét, a gazdasági munkabizottság vezetőjét, Kálmán Antalnét, a megyei tanács művelődési osztálya csoportvezetőjét, az ajándék-előkészítő bizottság vezetőjét és elnöki dícséretben részesítette az OTSH elnöke Somogyi Istvánnét, a megyei testnevelési és sporthivatal adminisztrátorát, valamint Borbély Sándort, a megyei tollaslabda-szövetség elnökét.

A szervező bizottság értékelése

Szombaton, június 3-án délelőtt a megyei munkás-paraszti kollégiumban az úttörő-olimpia szervező bizottságának vezetői tartottak értékelést az eltelt eseményeiről. Dr. Szekeres Antal, a megyei tanács művelődési osztályának vezetője, a szervező bizottság elnöke, Kovács András megyei úttörőelnök és Nemes László, a megyei testnevelési és sporthivatal elnöke, a szervező bizottság titkárjai az alábbiakban foglalták össze a XIX. nyári úttörő-olimpia országos döntőjének eredményeit, tanulságait.

A mértékességgel mérhető sporteredmények a korábbi úttörő-olimpiáknál is jóval magasabbak voltak; a tavalyi nyertesek pontszámai az idén arra sem lettek volna a legtöbb versenyszámban elegendők, hogy bekerüljenek vele a döntőbe a versenyzők. Ez azt is mutatja, és ez a versenyzők általános tapasztalata, hogy a gyerekek fizikailag fejlettebbek, erősebbek lettek. Emögött pedig ott áll az országos sportlétesítmények hálózatának fejlődése, valamint az egyre jobb felkészültségű szakembergárda.

Hajdú-Bihar megye az úszásban, tornában, atlétikában szerzett többek között aranyat – s ez ugyanakkor azt mutatja, hogy nemcsak az intézmények léte fontos (közvetlenül nem rendelkezünk például annyi és olyan úszáslehetőséggel, hogy ezeket az eredményeket előre jelezték volna), hanem a légkör, a versenyszellem, az akarat, a sport szeretete. A nyári úttörő-olimpia nyugodt légkörben, a játékokra, a versenyekre koncentrálni folyt – s ez lehetővé tette, hogy a szervező-rendezők elérjék a kitűzött nevelési célokat; az edzés, állóképesség, kitartás, a sportban, a hazaszeretethez, a béke és barátság gondolatához – mindezek együttesen érethetőek voltak végig, a játékok alatt. A román és csehszlovák sportolók jelenléte az internacionalizmust is szépen példázta.

A szervezők legmerészebb álmait is felülmúlta, hogy Hajdú-Bihar megye 11 aranyat, s emellett több rangos helyezést ért el – minthogy

az eddigi 18 nyári úttörő-olimpián összesen 33 aranyat tudtak csak ifjú sportolónk szerezni. Ez a tény ugyanakkor kötelez is, de az olimpia egész hangulata is bizonyára továbbbillenti a megye diáksportját.

Arra is példa volt ez a rendezvénysorozat, hogy a közoktatás, a közművelődés és az úttörőmozgalom együtt nagyszerű eredménnyel tud dolgozni. Az eredmények ezen a téren és a sport terén is elsősorban annak voltak köszönhetőek, hogy minden eddiginél rendszeresebben készültek hosszú ideje a résztvevők és a szervezők egyaránt erre az eseményre. Szakítva az eddigi hagyományokkal, a diáksportolók erkölcsi megbecsülésére helyezték most a hangsúlyt, az éremre, az élsportolók által aláírt oklevelekre, a döntőre.



A debreceni Vénkerti Általános Iskola nem tagozatos fiú tornászcsapata, amely a budapestiekkel megosztva aranyat szerzett az olimpián Középen: Lakatos István testnevelő (Fotó: Lovass)



bogóra lépés meghatározható pillanatait megőrző fényképek átadására – hogy a gyermeksportolók az eredmények izgassák s nem az ajándékok, díjak összege.

Az olimpia megrendezése nagy feladatot rótt a megyei sportszakszövetségekre is, hónapokkal ezelőtt kezdődött az a tudatos munka, mely után minden sportágban zökkenőmentesen folyhattak a versenyek.

A három fő szervező, a megyei tanács, a Magyar Úttörők Szövetsége megyei elnöksége és a megyei testnevelési és sporthivatal mellett egy szervező bizottság és tizedet munkabizottság működött, irányította a lebonyolítást; mintegy négyszáz fő állandó aktivista és több ezer alkalmanként segítő társadalmi munkás végezte az olimpia szervezését, lebonyolítását.

A nyugodt légkörhöz, a magabiztos szervezéshez járultak hozzá ezek a személyi és tárgyi feltételek, s az a tény, hogy az olimpiai bizottságban vállalatok, intézmények, fegyveres testületek első számú vezetői voltak, akik rendszeresen és folyamatosan segítettek az országos rendezvényen.

Azok a sportoló úttörők, akik hazamentek Debrecenből, a XIX. nyári úttörő-olimpiáról nemcsak az emlékképeket vitték haza magukkal, hanem az olimpiai címet, melyben Debrecen megújulását jelképező főnixmadara is szerepel – s ez jelképezheti a közel három ezer sportoló fiatal ragyogó eredménye után a diáksport megújulását is, mely a magyar sport feléledésének ígéretét is hordozza.

Magyar Józsefnek, az olimpiai bizottság és dr. Szekeres Antalnak, az olimpiai szervező bizottság elnökének zárószóival július 3-án, szombaton délelőtt ünnepélyes keretek között feloszlott a szervező bizottság.

A KIESÉS OKAI

Sérülések, erőnléti és morális gondok

AHOGY AZ ÜGYVEZETŐ ELNÖK LÁTJA

Tegnap számunkban már foglalkoztunk a DMVSC labdarúgócsapatának elmúlt évi teljesítményével. Cikkünkben elsősorban arra tértünk ki, hogy milyen a labdarúgócsapat jelene, illetve milyen lehetőségek lesznek a jövőben.

Ezúttal pedig azzal foglalkozunk, hogy miként jutott el a csapat oda, hogy végül is az 1982/83-as bajnokság végén utolsó előtítként végzett az NB I-ben, és így búcsút mondott az I. osztálynak.

Kérdéseinkkel Milbik Kálmánt, a DMVSC ügyvezető elnökét kerestük fel.

– A kiesés okait boncolgatva a szurkolók és a szakemberek egyaránt azzal szokták kezdeni, hogy a DMVSC az elmúlt két átigazolási szezonban nem tudott igazán erősíteni. Mivel magyarítható az, hogy az elmúlt bajnokság előtt szinte minden átigazolási „akción” kudarcot vallott?

– Nagy nevekkel akartunk igazolni, és az volt az elképzelésünk, hogy majd a későbbiekben már saját utánpótlásunkra építünk. Közismert, hogy a jelenleg érvényben levő szabályok mellett nem könnyű a klubcsere. Mi három játékost szemeltünk ki: a tatabányai Lakost, a nyíregyházi Moldvánt és a szegedi Kunt. Sajnos a Feledj–Fűkő–Lakatos hármas csere nem jött be. (Lakatos az idén jött volna Debrecenbe, de nem az NB II-be...) A Moldván ügy is a korábbi megegyezés ellenére számunkra eredménytelenül zárult. Kunt pedig „kettős aláírás miatt” kizárták a kedvezményes átigazolásból. Azt azért nem mondhatnám, hogy teljes kudarcral végződött volna számunkra az átigazolási időszak, hiszen hozzánk került a nagyon tehetséges ifjúsági válogatott szolnoki Selyem Nándor valamint a tatabányai Deákvári Antal.

A debreceni társesélyesületekből igazoltuk Mezőt, majd közvetlenül a bajnokság megkezdése előtt Mohácsit és Farkast. Ezek közül a játékosok közül jó néhányan beépültek a csapatba és őszszel kifejezetten jól is játszottak. Az ősi sikerekre – hiszen a 7. helyen állt a csapat – építve dolgoztunk ki a középtávú fejlesztési tervünket.

– Már akkor, a bajnokság megkezdése előtt a sérüléshullám miatt kellett hirtelen átigazolni Mohácsit és Farkast. A vezető edző a bajnokság végeztével is a sérüléshullámra hivatkozott. Szerinte ezért volt a csapat ilyen rossz erőállapotban, ezért nem tudott válogatni a játékosok között, ezért nem tudta a rossz formában levőket kihagyni az együttesből.

– Valóban, ebben mindenképpen igaz van Kovács Ferencnek. A bajnokság megkezdése előtt például annyira kevés játékos áll rendelkezésére, hogy szinte gondot jelentett az, kit ültesse a cserepadra. Gátolta a csapat felkészítését, hogy sorozatban sérültek meg a játékosok, a legtöbben nem tudtak intenzív edzőmunkát végezni. Az ősi idény előtt a nyugat-európai túrán például Kiss János kirobbanó formában játszott. Az orvosi vélemény alapján rá feltétlenül számítottunk a bajnokságban. Aztán megint megsérült. Szűcs János esetében más a helyzet. Második műtete után világosan láttuk, hogy rá az egész bajnokság során nem számíthatunk. Sajnos a két állandó hiányszórnak mellett tavasszal sorra sérültek meg a játékosaink. Deákvári lába 8 hétig volt gipszben. Ludánszki pedig sárgaság miatt hiányzott jóideig. Meg kellett műteni Tóth Ernőt. Kerekcs térdsérülése miatt szinte alig látogatta az edzéseket. Szűcs István is a maródiak listájára került és még akkor nem is beszélünk Farkasról, aki sérülten játszott a tavaszi idény második felét.

– Ilyen helyzetben nem foglalkoztak idény közben az erősítés gondolatával?

– Egy évvel ezelőtt valóban Nagy II. János átigazolása megoldotta gondjainkat. Most nem találtunk

ilyen képességű játékost, a vezető edző pedig nem tartotta indokoltnak azt, hogy alacsonyabb osztályból hozunk valakit. Ő azt mondta, nem kell tartani a kieséstől, meg tudja oldani a feladatokat ezzel a játékosállománnyal.

– Aztán végül is nem oldotta meg...

– Ludánszki és Deákvári betegségéből, illetve sérüléséből felépülve közel sem tudta nyújtani azt a teljesítményt, mint őszszel. Így aztán, noha sokan azt mondták, hogy a tavaszi szezon végére már majdnem a komplett őszi csapat játszott, az a helyzet: valóban az őszi játékosok játszottak de közel sem tudtak annyit produkálni. Fokozódva jelentkeztek az erőnléti problémák azoknál, akik éppen sérülésből felépültek. Azt is látni kell azonban, hogy azok a játékosok, akik nem voltak a maródiak listáján, végig bírták erővel. Kivéve talán a fiatal Selyem Nándort, akitől viszont az ifjúsági válogatottban való elfoglaltsága miatt illetve azért, mert ez volt az első NB I-es éve, nem várhattunk túl sokat.

– A tavaszi idényben néhány alkalommal nagyon gyengén játszott a csapat. Az MTK-VM elleni hazai vereség és a Nyíregyháza elleni hazai pontvesztés már előre jelzett. Mi volt az az időpont, melytől fogva a vezetés már foglalkozott a kiesés veszélyének gondolatával?

– Igen, az MTK-meccsen kezdődött, majd a DVTK ellen folytatódott és a Nyíregyháza meccs volt a mélypont. De már azt megelőzően szakosztályi elnökségi ülésen foglalkoztunk a csapat helyzetével. Azt követően pedig, a május 12-i ülésen a Nyíregyháza meccs hatására fel akartuk függeszteni Menyhárt és Czíkora játékjogát. A vezető edző azonban azt mondta, ha sor kerül erre akkor szabad ki se tud állni az együttes a Békéscsaba ellen.

– A csapat morális egysége megbomlott.

– Semmilyen bizonyítékunk nem volt arra, hogy esetleg szándékosan játszanának rosszul. Az viszont egyértelmű volt: elfogadhatatlan teljesítményt nyújtottak. A szakosztályvezetés lépéseket tett: elbeszélgetett a játékosokkal, igyekezett ráhangolni a csapatot a soron következő feladatokra. Úgy tűnt, ennek megvolt a hatása, hiszen a Békéscsaba elleni találkozó után a vezető edző optimistán nyilatkozott. A csapat kezdett helyrerázódni, a sérültek úgy tűnt, rendbejönnek. Ekkor következett a Vasas mérkőzés. A csapat kifejezetten jól játszott, győzött, heten voltak benne a Népsport forduló válogatottjában. Ez után a találkozó után már kezdünk megnyugodni, és az az igazság a Rába elleni idegenbeli vereséget pedig a csapatot nem lehet elmarasztalni.

– És akkor jött a Haladás elleni mérkőzés. Három for-

duló volt még hátra, az előny három pont volt a Nyíregyházával szemben. Mindenki jól tudta; három pontra volt szüksége a csapatnak ahhoz, hogy az NB I-ben maradjon. Ezt a három pontot a Haladás és a Csepel elleni két hazai mérkőzésen a papírforma szerint mindenképpen meg lehetett volna szerezni.

– A Haladás meccs előtt mindenki, a vezető edzővel az élen meg volt arról győződve, hogy nyerünk. Sőt, azt terveztük, hogy a három fordulóban 28-ra szaporítjuk pontjaink számát. Sajnos, nem így történt. A szombat-helyiek elleni gyenge játék után már pánikhelyzet állt elő, és ezt tetőzte a Csepel elleni újabb vereség. És ezzel sorsunk végleg megpecsétlődött.

– A szurkolók, szakemberek sűrűn feszegetik mostanában a felelősség kérdését.

– Felelős mindezt a vezető edző, felelősek a játékosok és a szakvezetés.

– Ki miben?

– A vezető edző azért, mert elsősorban pedagógiai-lag, pszichológiaiilag nem mindig tudta ráhangolni a csapatot a feladatokra. Felelős azért is, mert abból indult ki hogy egy profi futballistának felelni kell tudni önmagáért. Úgy kell élnie, hogy az edzéseken, mérkőzéseken 100 százalékos tudjon produkálni. Úgy tűnik, ebben túlértékelte a fiúkat. Nem vette észre Kovács Ferenc azt sem, hogy a csapat tavasszal már nem volt mellette. A vezetés jelzéseit nem kis önbizalommal figyelmen kívül hagyta. Egyéniileg pedig jóval kevesebbet foglalkozott már a játékosokkal mint az első két évben.

– A játékosok felelőssége?

– Nem tudtak élni a vezető edző adta lehetőséggel. Lebecsülték az egyéni felkészülés súlyát. Különböző olyan magánvéleményeket folytattak, melyek elgátlóan foglalkoztunk a csapat munkájával. A vezető edző azonban azt mondta, ha sor kerül erre akkor szabad ki se tud állni az együttes a Békéscsaba ellen.

– A szakvezetés?

– Nem egységesen ítéltük meg a csapat szereplését. Volt aki már korábban tartott a kieséstől, mások feltétlenül bíztak a vezető edzőben. És utólag úgy tűnik: túltúltul nagy önállóságot adtunk Kovács Ferencnek. Határozottabb lépéseket kellett volna tennünk a morális problémák megszüntetésére. És be kell vallanunk: olyan jövőbeli terveket fogalmaztunk meg, melyekben nem vettük igazán figyelembe az akkori helyzetet. Ezeket most mind változtatni szeretnénk. Olyan alapokat, olyan jelent kell kiépítenünk, hogy az új vezető edző reális célként fogalmazhassa meg az NB I-be való visszakérés tervét.

Dombrovsky Ádám

Temesváriék egy mérkőzésre a döntőtől

A wimbledoni nemzetközi teniszbajnokságon az utolsó reményt Temesvári Andrea számára az amerikai Charlie Strodé-dal vívott vegyes-párosbeli erőpróba jelentik. A tengerentúli fiatalemberrel való játék eddig jól megy, legutóbb a negyeddöntőben a Milton, Teeguar-

den (dél-afrikai, amerikai) kettőst győzték le 6:4 6:4 arányban. Ez a siker azt jelenti, hogy a Bp. Spartacus teniszeseje elődöntőbe került, és ha ott is jól koncentrálnak, akkor sikerül a nagy álom, Temesvári döntőt játszhat a sportág Mek-kájában.

